



ZUJKE

MARIO BRKLJAČIĆ



SADRŽAJ

1. poglavlje	1
2. poglavlje	8
3. poglavlje	15
4. poglavlje	21
5. poglavlje	26
6. poglavlje	32
7. poglavlje	38
8. poglavlje	44
9. poglavlje	49
10. poglavlje	55
11. poglavlje	61
12. poglavlje	64
13. poglavlje	68
14. poglavlje	72
15. poglavlje	77
16. poglavlje	83
O autoru	86
Impresum	87

1.

Trgnuli su se na zvuk zvonca.

- U subotu? Misliš da su oni, ovako rano? - Kristina je prošaputala.

- Zašto ne? Nabijaju si prekovremene! Zašto šapćeš? - Milan je noktom sastrugao kuglicu blata s vrha tenisice. Baš se spremao otići u dućan. Onda je podigao glavu, zapiljivši se kroz prozor. - A i pretpostavljaju da smo doma.

Kad se zvonce opet oglasilo, začuli su Kristininu maćehu kako vuče šlake po linoleumu u hodniku: - Odmah!

- Psss... - Kristina je prislonila uho na vrata.

Nakon desetogodišnjeg sudovanja Kristina je izgubila parnicu. U ime same Lijepe naše bilo joj je naloženo da u roku trideset dana ima iseliti iz stana. Stan je bio od Kristinina pokojnog oca, ali maćeha je bila nositeljica stanarskog prava i polagala je pravo na otkup. Kristina se nadala da neće završiti na ulici, no da ne bude tako, pobrinuo se zakonodavac koji je ostavio dosta tih rupa u zakonu. Odvjetnici su trljali ruke. Ni sucima nije išlo loše: na parkiralištu ispred zgrade Palače pravde svakim je danom bilo sve više novih limuzina.

I tako, desilo se neminovno: na pragu sobe već su stajala dva policajca, zureći u nered, u improviziranu kuhinju u kutu, gaće i čarape što su se sušile na radijatoru i smeđe najlonke obješene o kvaku prozora.

Zatim je u sobu ušla i žena sa suda.

- Dobar dan! - pozdravila je.

Kristina i Milan nisu otpozdravili, samo su zurili u nju.

- Tko ste vi? - policajac je prišao Milanu.

- Milan. Zašto pitate?

- Osobnu!

Čovječe, ovaj se ne šali, pomislio je. Milan mu je dao osobnu kartu.

- Vi niste prijavljeni na ovoj adresi – policajac ga je prostrijelio pogledom.
- Ne, nisam. Ja sam prijavljen na drugoj adresi, baš kako piše na plastici – odgovorio je.
- Što radite ovdje?
- Eto, upravo sam na odlasku – kazao je.
- Koliko dugo tu boravite?

Milan je rekao: – Od sedam.

- Slušajte, Milan, sad ću vam lijepo napisati prijavu za ometanje službenog lica u vršenju dužnosti – iz džepa jakne izvadio je spiralno uvezan blok. – A vi i dalje izigravajte ludu!
- Ne izigravam ja nikakvu ludu. Pa Kristina ima pravo dovesti k sebi svoga zaručnika.
- Da, da... – policajac nije mario. Kad je zgotovio prijavu, vratio mu je osobnu.
- Ako smijem pitati, kolika je kazna za to ometanje?
- Pa, nije mala, ali ako ćete surađivati i ponašati se pristojno mogao bih vam progledati kroz prste.
- Pa, surađujem – Milan se odmah slomio, a još prije tjedan dana se sebi samom zaklinjao kako će skupo prodati kožu. Spremao se zabarikadirati tu, prijetiti da će aktivirati ručnu bombu ako ne odustanu od deložacije, čak je i ukrao zastavu što je visjela s vrha njihova nebodera za Dan državnosti i tu je zastavu mislio prebaciti preko ograde balkona i vikati s tog balkona da je on branitelj, da je stvarao ovu državu, a da ga ta ista država sad izbacuje na cestu. Ali, tko mari.
- Dobro, fino.

Žena sa suda je zatražila da Kristina potpiše nekakav papir, a kad je Kristina to učinila, rekla joj je da možemo iznijeti stvari. No kud sa stvarima?

Pokupili su se u tišini, noseći u rukama nekoliko vrećica i sportsku torbu što su utrpali u staru škodu koju je Milan uspio upaliti tek iz desetog pokušaja.

- Kamo ćemo, lijevo ili desno? – čekali su da se upali zeleno na semaforu. Motor se gušio, Milan je morao dodavati gasa.

- Mah... vozi ravno - Kristina je kažiprstima masirala sljepoočice.
- Pa ravno je Bundeck... Šta ćemo tamo?
- Šta ja znam... - zeleno se upalilo, vozač iza je zatrubio. - Idi onda lijevo! - skrenuo je, ipak, desno.
- Pa šta ćemo, dođavola, na Hreli?!
- A šta ćemo bilo gdje?! - viknuo je.

Na prvom raskrižju smotao je ulijevo pa je nagazio gas. Iza škode se stvorio oblak bijelog dima.

Dovezli su se u Zaprude. Vijugali su zakrčenim ulicama između limenki.

Zaustavio je auto u blizini kafića s malom terasom.

Na terasi su sva tri tri stola bila prazna.

- Ajmo popiti kavu - rekao je.

Naručio je kave u velikoj šalici i rekao je Kristini da ide skoknuti do obližnjeg kioska po vinjačiće i oglasnik.

- Odi... I, čuj, ako naletiš na nekog poznatog... Nemoj mu reći da smo deložirani! - rekla je.

- Pa, Tina, za nekoliko sati svi će znati za to!

- Neka... Ne govori ništa! - pripalila je cigaretu.

- Dobro, neću... Ali, ljude ionako nije briga.

- Neka nije - rekla je.

Kod kioska je naletio na Belog.

- E, daj pljugu! - zavapio je Beli.

Dao mu je.

- Kako si?

- Dobro - Milan je zgrabio unučiće i oglasnik. - Ti?
- Evo, čekam deset da se otvori kladuša pa da podignem lov. Devedeset pet kuna!
- Fino! - kimnuo je.
- Zamisli, jučer odigram za cenera i danas, kad sam se probudio, upalim teletekst i vidim da sam dobio! Daj gutljaj!
- Ne mogu, Beli. Žurim.
- Daj ne seri!
- Hajde, Beli, bok.
- Papak, pizdo! - vikao je Beli za njim. - Pederu!

Kreten.

Kristini je tutnuo u ruku unučić pa je otpio kave iz svoje šalice. Oprezno, da ga konobarica ne vidi, ulio je vinjak u kavu. I ona je učinila isto.

- Otkad je oglasnik? - upitala je.
- Od jučer - rekao je, pripalivši cigaretu i krenuvši čitati ponudu. Cijene su bile paprene, nije naišao na ništa jeftinije od 200 eura.
- Ima što?
- Mah... ima svega i svačega, ali cijene su... Ovo je strašno.
- Kolike?
- Od tristo na više!
- Imamo tristo uštedećevine - kazala je.
- Čuj ovo - prelomio je novine - Basaričekova, 150 eura!
- Nazovi! - rekla je. - Jel imaš na računu?

Utipkao je šifru: - Dvije kune i dvadeset lipa!

- Daj, nazovi s mog!

Dobio je ženu koja je rekla da se radi o dvorišnoj zgradi i stančiću u potkrovlju, a on joj je rekao da ih je dvoje.

- Kad možemo doći pogledati stan?

- Imate djece? - upitala je.

- Nemamo djece.

- Studenti ili bračni par?

- Bračni par - slagao je. - Bez djece! - naglasio je još jednom.

- Jel radite?

- Oboje! - slagao je.

- Dođite, ali požurite... Znae kako je... Dosta ljudi se interesira. Pozvonite na Horvat, to su prva dvorišna vrata desno.

- Evo, gospođo, stižemo za pola sata!

- U redu.

- Doviđenja!

Kazao je Kristini o kakvom se stanu radi.

- Baba nas čuva! - rekla je.

Malo ga je to zbunilo. To da baš njih taj Sai Baba čuva.

Suknuo je kavu s vinjakom i pomilovao je po ruci.

- Neka! - rekao je pa je mahnuo konobarici da naplati.

Jedva je uspio svladati Mesničku, pri vrhu je već pomislio na najgore, da auto neće uspjeti svladati uspon, da će se unatraške sunovratiti na Ilicu i zabiti se u izlog kakve zlatarnice ili butika s ekskluzivnom odjećom.

A auto je neregistriran.

Parkirao je u Demetrovoj.

Ima nešto grobljansko u Gornjem gradu, pomislio je. Možda taj mir, ta tišina, te stare palače. Kao nadgrobne ploče. Pa još i miris voštanica s Kamenitih vrata.

Okolo su zjapila oronula pročelja, trule cigle zida. Prljave zavjese lepršale su na toplom vjetru.

Iz obližnjeg parkića vjetar je donosio smrad.

Pljunuo je u rupu na cesti.

- Mirno je - rekla je Kristina.

- Da - kazao je.

Krenuli su potražiti zgradu.

- Pa to je ovdje! - zastali su ispred krčme u Basaričekovoj. Unutra je bilo dosta živahno, ljudi su pili piva i rakije, recitirali su, prepoznao je i neka lica: - Jutro poezije - rekao je.

- Što?

- Pjesnici - kazao je. - Tu se skupljaju pjesnici i čitaju svoje uratke.

- Mah... - Kristina je odmahнула rukom, a zatim je nestala u veži.

Dvorište, veličine igrališta za badminton, bilo je uokvireno balkonom s oronulom i nakošenom drvenom ogradom. Na sredini je bio pješćanik i šarene igračke bile su pobacane u pijesku.

Pozvonio je na vrata na kojima je pisalo Horvat.

Otvorila ih je žena u šezdesetim godinama: - Vi ste za stan?

- Da, ja sam vas zvao. Milan - predstavio se. - Ovo je Kristina.

Žena je zaključala vrata i mahnula im je da je prate. Gazili su škripave daske stepeništa kojima su se uspeli na balkon. Produžili su do dna, a onda su se uspeli u potkrovlje.

- Evo, izvolite! - ušli su u stan.

Zgrada je bila stara dobrih dvjesto godina, ali stan je bio preuređen, kuhinja je bila čista i imala je sve što je potrebno. U sobi je bio ne tako star regal, novi kauč i dvije solidne fotelje. Ali, pogled je bio strašan: ravno u neožbukani zid susjedne kuće.

- Ccc... da taj zid nije tako blizu... Nevjerojatno, ovakvo što još nisam vidjela - Kristina je otvorila prozor.

Jagodicama prstiju dodirivala je cigle. Kao da ne vjeruje.

2.

- Onaj zid mi još ne ide iz glave. Da ga nema tamo, uzeo bih taj stan. Bez razmišljanja! - rekao je to odlučno. Onda je hračnuo pred sebe.

- Da ga nema tamo ne bi ni cijena najma, krele, bila 150 eura. Žišku? Nego, dodavola, kako se ne možeš snaći? - Kristina je sjedila na klupi.

Imala je masnu kosu i debele podočnjake. I depresiju.

Kako i ne bi.

Kaparili su taj drugi stan, ali dogovor je bio da usele za dva dana da stanodavka može još malo srediti sobu, oprati zavjese, isklofati tepih. Žena je, jebiga, insistirala. Molim lijepo, insistiram! govorila je.

Koja glupača.

Ali, nisu joj htjeli reći da spavaju u autu. To je. Kreteni.

Milan je zurio u prozore, vrteći film od jutra: ako je lift bio desno od ulaza u zgradu, a kad sam izašao, krenuo sam lijevo, prema dnu stubišta, gdje me dočekala stanodavka, onda bi prozor njena stana trebao biti...

- O, dovraga! Čuj, onaj skroz lijevo, neosvijetljen, mislim da je taj.

- Jesi siguran?

- Ah, siguran... - počeo se po glavi.

- Zamisli samo neugodnosti da upadnemo u stan dok je žena unutra.

- Ne želim to zamisliti.

- Dobro, mislim ono, hipotetički.

- Kao prvo, ne želim uopće to zamisliti, a kao drugo, vjerojatno bi imala ključ u bravi pa niti ne bi mogli ući, kužiš.

- Gle ga, jesi glup, ja improviziram, a ti, ne znam... Analiziraš, ono.

Teško je izdahnuo – Da, ti najviše improviziraš dok kuhaš.

Dunula ga je laktom u rebra – Marš, gade!

Povukao je dim i ustao. Gadio se sam sebi, ali ne opet toliko koliko su mu se gadili svi oko njega. Negdje u daljini, učinilo mu se kod škole, tinejdžeri su se grohotom smijali.

Odjednom mu je sinulo.

– Čuj, koje smo mi budale!

– Dobro jutro! – Kristina je pljunula u travu iza klupe.

– Slušaj, ako je baba doma, barem bi trakica svjetlosti morala prodirati kroz vrata – značajno ju je pogledao baš kao da je odgovorio na najteže pitanje u nekakvom kvizu.

– I što sad, da stojimo u mraku stubišta i piljimo u njena vrata? Zamisli da ih otvori i ugleda nas ovakve zgužvane i neispavane. Hajde reci, bi li ti, da si stanodavac, iznajmio stan takvim ljudima?

– Ne bi.

– Onda smisli nešto bolje.

– Smisli ti... U kurac, najbolje da odemo leći u auto. Ovo nema smisla – pokazao je rukom prema zgradi. – Tu su stotine prozora u zgradi s pet ulaza, bokte, tko bi se snašao u svom tom kaosu. Ne znam koja je budala uopće projektirala ovakvu zgradu! – srušio se natrag na klupu.

Zašutjeli u. Oni klinici su se i dalje smijali.

– Znaš što, dosta mi je, idemo gore. Platili smo najam i zaslužujemo da već ovu noć prespavamo u krevetu. Ako će žena biti u stanu, neka se lijepo pokupi, uopće me nije briga što će milostiva misliti o nama – ustala je, već grabeći čvrstim koracima.

– O, nabijem ti ovakav život! – Milan je potrčao za njom.

Iskrali su se iz lifta, i hodajući na prstima, došuljali se do stana. Prislonio je uho na vrata.

– I?

- Izgleda da nema nikog - iz džepa je iščeprkao ključ. Zaustavio je dah dok ga je gurao u bravu.

Ušli su, ostavši stajati u predsoblju.

Onda je Kristina upalila svjetlo.

Zatim se bacila na njega, obgrlivši ga rukama i nogama.

- Daj, ono... - zastenjao je, ipak uspjevši nogom gurnuti vrata.

Skočila je na pod i odjurila u kuhinju.

Milan se dovukao do sobe. Uključio je televizor.

- Ljubavi, ima i mikrovalnu! - ushićeno je doviknula Kristina - I u frižideru radi svjetlo!

Sobu je ispunilo svjetlo ekrana - bacio se na krevet i zažmirio.

- Čuj, kupaonica je baš lijepa i nije tako mala kako si rekao! - čuo ju je kako piša. Jučer, kad je razgledavao stan, kupaonica mu se učinila skučenom.

- Dobro, daj, molim te, zatvori vrata!

- Što?!

- Zatvori vrata, kažem, ne moram slušati kako pišaš!

- Dobro, ne deri se!

Četiri su noći spavali u autu i sve ga je boljelo, vrat, dupe, noge, ruke, često su ga hvatali i grčevi u listovima.

Odjednom je začuo nekakvo šuškanje na balkonu - skočio je, zapiljivši se u mrak.

Došuljao se do balkonskih vrata.

Ugledao je golublje gnijezdo u kutu i dva goluba koji su se vrzmali uokolo.

Hodajući unatraske, prišao je vratima kupaonice - odškrinuo ih je i rekao ženi da su na balkonu golubovi i mladi.

- To je znak!
- Kakav znak. Ti golubovi su svili gnijezdo na balkonu jer...
- Jer što?
- Zato što je stan bio prazan.
- Ne razumijem kakva si ti to riba u horoskopu, to mi nikad neće biti jasno. Svugdje piše da su ribe romantične i zanesene, a ti si kao kakav, ne znam, bik - povukla je gaćice preko bedara. Onda je povukla lanac: voda je zaklokotala.
- Piše i da su ribe umjetničke duše, pjesnici i slikari, a ja sam, jel, pjesnik.
- Da, samo što od toga nemamo nikakve koristi.
- Čuj, takav je poredak stvari. Ljudima nije stalo.
- Znaš što, iskreno govoreći, na njihovoj sam strani.
- Meni je ionako svejedno. Nego, znaš što, idem ja dolje po vreće.
- Dobro, ja ću se za to vrijeme okupati i napuniti kadu za tebe.

Izašavši iz zgrade, zamaknuo je za ugao, stigavši na parkiralište gdje su ostavili auto.

Mjesec je prejako sjao, izgledao je kao kiklop koji se nagnuo nad svijet, pa sad gleda sve ljude dolje koji se trse živjeti te svoje živote, najbolje kako umiju. Ipak, većini ne ide nikako, većina gleda televiziju i tiho umire u tim neotplaćenim stančićima.

Dovezao se pred ulaz u zgradu - u dva je puta odnio vreće i s nikime od stanara, na sreću, nije se susreo.

Zatim sam se vratio do auta, parkiravši ga u dnu ulice, kod spaljenih ostataka kontejnera za papir - vjetar se igrao izgorjelim kartonima, tim svilenkastim lišćem, podizao bi ih i bacao lijevo-desno, a kad bi dodirnuli asfalt, listovi su se odmah pretvarali u crni prah.

Ušao je u stan, zaključao vrata, svukao odjeću sa sebe i zaronio u kadu punu vruće vode.

Dobro, na svijetu postoje prekrasne stvari - vile s pogledom na morsku pučinu, ili moćne jahte vitkih linija koje sijeku topla mora, ili automobili u kojima vozač ne čuje motor pa klizi

u tišini vijugavom cestom do dvorca iz 18. stoljeća, ili luksuzni avioni u kojima vlasnici korporacija prekraćuju vrijeme između potpisivanja novih unosnih ugovora, okruženi drogiranim, mladim ženama, ali mislio je, meni treba samo običan posao: domar u staračkome domu ili noćni čuvar. Što? Zar je i to previše? Ili to, ili neka sve ide u kurac. Što?

- Koliko ćeš jaja?!

Presamitio se preko ruba kade i odškrinuo vrata - Zašto višeš, čujem te! Daj pet.

- Sad si se ti izderao!

Pomislio je kako bi joj opalio pljusku.

Obrisavši se, navukao je crnu majicu s logom Hladnog piva na prsima i sive duge gaće.

Sjeo je za stol.

- Velim ti da je to znak - Kristina je sipala mlijeko u zdjelicu sa žitaricama.

On je jeo jaja i komad kruha.

- Dobro, u redu je, za tebe to ima neko metafizičko značenje, a ja mislim da nema nikakvo - ponadao se da će žena prestati s teorijom o prikrivenim Božjim nakanama.

- Itekako ima, samo treba imati otvorene oči.

- Čuj, da nisam imao otvorene oči, ti ne bi ni znala za gnijezdo.

- Ne banaliziraj, znaš dobro što sam mislila.

- Gledaj, ne tvrdim da ti golubovi nisu na balkonu zato što u ovom stanu prije nas nije dugo bilo nikoga, sigurno je da su zato svili to gnijezdo, ali stvar je u tomu da je to jednostavno lijepo za vidjeti... Mislim, bi li možda bio zadovoljniji da si na balkonu ugledao krepanog goluba?

- Pa, najradije bih da na balkonu nema ni živih ni krepanih.

- Joj - uzdahnula je - stvarno si zadržt.

- Ma, daj se uozbilji. Ne stoji ovaj svijet tu kao kakav matematički zadatak na ploči, a mi, neznalice u klupama, trsimo se odgonetnuti rješenje zagonetke, ne bi li dobili peticu ili

kakvu drugu nagradu.

Otkinuo je komad kruha. – Ili dvojku, samo da prođemo.

Zapiljila se u njega, ukosivši glavu: – Pjesniče!

– Daj, ne zajebavaj.

– Jesi li ti uopće svjestan što si sada rekao?

– Jesam, rekao sam da me ne zajebavaš.

– Ne mislim na to, nego na onu misao prije.

– Ne, nisam, ja sam nesvjesno biće, znaš, kao onaj golub na balkonu što čuva stražu dok golubica leži na njihovim potomcima. Budala, kao da bi mogao obraniti obitelj da na nju navali mačka ili se obruši kobac.

– On brani obitelj od drugih golubova, a ne od tih predatora, tuko.

– Jako lijepo, umjesto da se drže skupa, oni proždiru jedni druge.

– Pa, i mi to radimo.

– Što to znači? Hoćeš reći da ćeš sutra zgrabiti prvo dijete na ulici i donijeti ga doma za večeru?

– Ne radi se o tome, nego, ti se ni ne trudiš riješiti taj zadatak, samo buljiš u ploču.

– Pa, moram priznati da si u pravu. Nisam se baš trsio u školi često podizati ruku, ali, za razliku od tebe, ja sam barem bio na satovima dok si ti brijala po Jabukama.

– Ha-ha, jako smiješno – uvrijeđeno je strpala žlicu u usta.

– Dobro, što si zapravo htjela reći? Ja buljim u tu ploču i, što, čekam da samo zbog dobrog vladanja dobijem tu dvojku? Kao, zadovoljan sam s malim stvarima pa i dobivam malo? Znaš što, ovaj naš razgovor mi već debelo sliči onim new age sranjima, Oprah cirkusu i ostalim budalaštinama. Ne vjerujem u znakove. Niti mislim hodati svijetom i tražiti ih. Dobro, jedino priznajem dimnjačare. A što se ovog stana tiče, nešto je tu sumnjivo jer stan je lijep i cijena najma je povoljna, a dugo ga nitko nije unajmio.

- Htjela sam samo reći da me taj znak razveselio, ništa više.
- Dobro, to si odmah mogla reći. Pa, i mene su razveselili. Jesi im bacila kruha?
- Jesam, dok si se kupao. Krišku kruha i malo ovih žitarica.
- Super, sad se mogu furati na pravog pjesnika... Ono, naslonim se na balkon i recitiram stihove prolaznicima, dok mi za to vrijeme po glavi seru golubovi.
- Ah! - odmahнула je rukom. - S tobom se ne može ozbiljno razgovarati.

Kruhom je upio preostalo ulje s tave, progutao zadnji zalogaj, podrignuo se i dogegao u kupaonicu gdje je izribao te stare, iskrzane plombe i mostove.

Onda je otišao u sobu.

Zavukao se u pljesnivu postelju što je zaudarala na benzin.

3.

- Budalo, nemreš dušom platit seks – rekla je. – Drugi put dođi s parama. Kužiš, nema pice bez kunice!

- To je u redu. Al pet glavi... Ej, otkud mi pet glavi?

- Mogu ti popušit za dvije glave. Ahaha... – porculanski zubi su joj bljesnuli na svjetlosti ulične lampe.

- Onda? – ipak, Milan je bio uporan.

- Šta onda? Ako imaš dvije glave daj lovu i napravit ću ti to.

- Tolko imam, al to mi je skroz bezveze. Daj, ono, za tri glave! Možemo i u autu, ne moramo ići kod tebe!

- Slušaj, cakani, ne mogu raditi bez – otpila je gutljaj iz pljoske – zarade. Shvaćaš?

- Jebo sad zaradu, aj daj ljubavi radi!

- E, jesi glup – gurnula je pljosku natrag u torbicu. – Hajde, sad, crta!

- Daj, ženo, nemoj me jebat!

- Ni neću! – zacerekala se.

- Čuj, ajmo se dogovoriti za neku razumnu cijenu, a ne da me odereš ko zeca.

Pomislio je kako je tek bilo premijeru kad je s onim seljacima pregovarao o koalicijskoj vladi.

Kurva je pripalila cigaretu, crveni Marlboro. On je pušio Croatia filter.

- Čuj, ništa šta ti treba za život – otpuhnula je dim u kabinu njegova auta – od kruha, mlijeka, mesa pa nadalje, u ovoj državi nema razumnu cijenu, kužiš, pa tako, dragi moj, ni pičke nećeš dobiti za razumnu cijenu. Shvati to.

Zakolutao je očima zbog tih mučnih riječi. Zvučale su gorko, ali istinito.

- Ovo nema smisla – rekao je šoferšajbi.

Motor se gušio, promet je bio slab, a magla se vukla gradom. Nije znao što bi pa je poprskao staklo i uključio brisače da isperu mušice.

Jedna mlaznica nije radila.

- Daj sad, lijepo, produži dalje. Potraži, srećo, sreću negdje drugdje - žena ga se htjela riješiti na kulturni način.

Odmjerio ju je od štikle do glave. Za uličnu kurvu bila je iznad onog što se na ulici nudi.

- Dobro, jel ima tu u blizini bankomat?

- Imaš na Glavnom.

- Aj, sjedi - lupio je dlanom po suvozačevu sjedalu - pa idemo po lov!

- Ne budi glup, cakani.

- O, bokte, jesi zadrta... Nećeš mi zbrisat?

- Neću. Mislim, ako me ne pokupi neko drugi. Neko ko ne ide jebat bez para.

- Aj, brzo sam natrag! - energično je okretao ručicu za podizanje prozora. Onda je dao gas. Škoda je poskočila kao tigar.

Parkirao je pred samim ulazom željezničkog kolodvora. Odjurio je podići novac, uzeti sve od dopuštenog minusa. Jednom se živi! ponavljao je sve dok iz čeličnih čeljusti nisu izvirile novčanice.

Sjeo je u auto i odvezao se natrag.

Bila je naslonjena na stup, s rukama zabijenim u krznenu jaknu. Dojurio je do nje, zakočivši ručnom, a onda se presamitio preko sjedala, odgurnuvši vrata da ju pripusti ući.

- Hajde, upadaj!

- Prvo, cakani, lov.

- Evo - izbrojio je novčanice. - Pet glavi!

Uzela je novac i spremila ga u torbicu. Onda je napokon sjela, jako zalupivši vratima.

- Vрати се на зелени вал па ћемо њиме до Тврткове.

- Ја би да одемо до мене. Јел може? - кренуо је према Мирамарској, онako, с пола газа, ако ће ипак морати бити по њеном.

- А ди си ти?

- На периферији, али брзо смо тамо.

- Добро, како хоћеш. Но знај да ти вријеме кури.

Убацио је у трећу да улови зелено свјетло на semaforu. Пројуривши преко рaskрижја, смањио је мало брзину, а онда је угурао кasetу у кasetoфон. Уопће није пратио нову глaзбу, слушао је старе мајstore.

Shiny shiny, shiny boots of leather
Whiplash girlchild in the dark
Comes in bells, your servant, dont forsake him
Strike dear mistress and cure his heart

- Kakvu то музику слушаш? - извадила је огledaло и рућ из торбе.

- Шта, не свиђа ти се?

- Paaa... nekak ми јадно зvuчи... Depresivno.

- То је љубавна пјесма, а све су љубавне пјесме депресивне. Мислим, јеси ли икад чула веселу љубавну ствар? - упитао ју је.

- Јесам - rekла је, cmokнуvши свјеже намазаним usnama.

- Hm, bit ће онда да ја слушаm криву мјужу.

- Valјda - сложила се.

Downy sins of streetlight fancies
Chase the costumes she shall wear
Ermine furs adorn imperious
Severin Severin awaits you there

Возио је према Славонској авенији, скоро пустом метropolом, тек би ту и тамо из magле

izronili farovi drugih automobila. Pritiskao je gas, pazeći ipak da se ne zabije u nekog. Motor je trokirao, vjerojatno zbog velike vlage u zraku ili, jednostavno, zbog starosti.

- Sad ćemo izbiti na Slavonsku i za pet minuta smo kod mene doma.

- Ha, čuj, što prije stignemo, dulje ćeš jebati - rekla je, zijevnuvši.

- Bemti, čovjek niš više ne može obaviti na miru - smotao je volan udesno, škoda se prijeteći nagnula ulijevo.

Ipak se nije okrenuo na bok, ali se zato desilo nešto još gore od toga - motor se ugasio.

Ono, u vožnji. I Velveti su utihnuli.

Okrenuo je ključ.

Okrenuo ga je još jednom.

Pa opet.

Udario je šakom o volan. Truba je ostala nijema. Čak ni sva četiri žmigavca nisu radila. Opsovao je škodi mater. Škoda je usporila. Škoda je stala. Probao je još jednom pokrenuti motor, ali ključ se okrenuo u prazno.

- E, srećo moja - kurva je pripalila cigaretu.

Zurio je u njeno lice, zatim je svrnuo pogled na njena koljena. Ostao je tako buljiti.

- Hej! - mahnula mu je rukom ispred očiju. - Trebalo bi ovu rikšu maknuti s ceste!

- Da... trebalo bi - spustio je glavu u njeno toplo krilo. Tamo je mirisalo po vrućim kremšnitama i vaniliji. Kao kod Vinceka.

- Gle ga - prošla mu je prstima kroz kosu - Ne možemo, čovječe, ostati ovako stajati nasred ceste.

- Znam, znam... Nema frke - uzdahnio je, a onda se uspravio u sjedalu. - Aj ti sjedni za volan, a ja ću gurati - spustio je prozor do pola i rekao joj da ga ostavi tako.

Izišao je iz auta u smrdljivu noć.

Prišao mu je straga, položivši ruke na hladan, mokar lim. Bojao se da ga netko ne satre s

guza. Netko neoprezan, pijan ili drogiran.

Gurao je auto iz sve snage. Viknuo je kurvi da pazi da ne promaši prvo skretanje. Uspuhao se. Jedan je idiot fjučnuo kraj njih, škoda se zaljuljala od udara zraka. Kreten, pička ti materina!, viknuo je za autom. Napokon su uspjeli skrenuti u sporednu ulicu. Koristeći inerciju vozila, lakoćom je odgurao auto na travnjak. Onda je sjeo na suvozačevo mjesto. Potegnuo je ručnu.

Kurva je podigla prozor. Ponudila ga je Marlborom i pljoskom.

- Hvala - zapalio je cigaretu, uvukavši dim duboko, skroz tamo do solarne čakre. Otpio je i gutljaj viskija.

- Ne ide te danas, a? - stavila mu je ruku na bedro.

- Nema Boga - potuljeno je rekao.

- Ima ga, ima, ali vidiš kakva se spustila magla. Otac naš trenutno nije u mogućnosti vidjeti svoju djecu - baš se simpatično smijuljila.

- Kolko mi je još vremena preostalo?

Izvukla je mobitel iz torbice. Kabinu je ispunilo plavičasto svjetlo: - Pola sata.

- Hjebemti... Šta ćemo?

- Ti odluči - slegla je ramenima.

- Pa, znaš šta, ja bi najrađe da mi vratiš lov - Milan je pokušao nemoguće, izmusti natrag vlastitu lov.

- Zaboravi, srećo, lijepo sam ti predložila Tvrtkovu. Nisi htio, pa eto ti sad - ipak, počela mu je milovati međunožje.

- Ništa onda... Imaš gumicu?

- Naravno, guma je u cijeni usluge. Kak ćeš?

- Kaj ja znam... - osvrtao se po kabini dok je svlačio traperice i gaće - Odstraga?

Svukao joj je gaćice, upro se leđima o volan, ali trebalo mu je malo vremena da stvar sjedne na svoje mjesto. Kad je sjela, toplina mu je prostrujala preponama, a onda i čitavim tijelom.

Oslonio je glavu o njena leđa, uronivši obrazom u meko krzno.

Tužno se zabijao u nju, škiljeći lijevim okom u jantarnožuti masiv NSK.

4.

Pričao mu je kako je dao otkaz. Tvrdio je da više nije mogao izdržati, da je izgubio motiv, da je izgubio volju. Dobro, bio je svjestan da nema naročite alternative, da će ga slični problemi moriti i na nekom novom poslu, ali barem da odmori neko vrijeme pa će, valjda, dalje ići lakše. Jer, umarao ga je taj stres, pričao je, težak rad, slaba plaća. Najviše, ta stalna borba. Konkurencija je nabijala jak tempo, a bojno polje se prostiralo kao noćna mora iz koje je nemoguće izići normalan. Kužiš, amigo? Iz te tržišne utakmice. Nervozno je uvlačio dimove dok je to pričao. Zapravo, to nije utakmica, to je rat i to gori od stvarnog rata, kao što je bio onaj zadnji, gdje si barem, ako ništa drugo, znao tko ti je prijatelj a tko neprijatelj. A bilo je dosta i tih zatišja između borbi. Kužiš. I te zajebancije na račun predsjednika, oca domovine. A vidiš, danas više nema oca, ovaj novi predsjednik je više kao očuh, domovina slična domino, ništa ne znaš, ništa ne shvaćaš, zapravo o ničemu ne stigneš promisliti, samo radiš, pa još i gubiš ono malo dragocjenog slobodnog vremena, primjerice, u redu na blagajni šoping centra, i živciraš se jer ti se čini da bi ta blagajnica mogla, dovraga, malo brže.... Daj, kravo! I zato je odlučio stati, pričao je, kao trkač kojeg su svladali grčevi pa se ispružio na toj cesti koliko je širok i dugačak. Gonite se u kurac, ko vas jebe! Sad mu je svejedno što ostali nastavljaju, što žele stići na cilj. Što u trku grabe plastične čaše s vodom, pa proljevaju tu vodu po glavi. I eno ih, odmiču. Nestaju u daljini. Nema ih više... Ali, treba odustati od cilja pa ga takvim pristupom obezvrijediti, rekao je. Dovraga, valjda postoji i lakši način dočekati mirovinu i smrt! mudro je zaključio. Ali, kazao je, ipak se iznenadio kad je shvatio da je gazda vijest primio hladnokrvno – “Kako hoćeš” tip je samo slegnuo ramenima. Je, ipak se osjetio povrijeđenim, ali ko mari za to. A opet, punih deset godina je radio za gazdu. Zamisli, deset jebenih godina. Mislio je da bi možda mogao dobiti i sitnu otpremninu, ali dogovorili su se samo oko otkaznog roka. Milan je odmahivao glavom. “Jeboti, koja zemlja, nemreš belivit”, ponavljao je. U tim predasima između gutljaja.

Na rastanku sa starim frendom dogovorili su se da će se čuti, da bi mogli sjesti negdje i dobro se napiti. Kao nekad.

Poslije je Milan svratio do Vinceka. Pojeo je dvije baklave, to ga je i inače držalo čitav dan. Zatim je otišao u knjižaru blizu Cvjetnog. U medijima se puno pričalo o toj novoj mega knjižari u gradu. Bilo mu je skroz nevjerojatno da je netko otvorio takvo što u zemlji gdje seljaštvo i ostaci građanstva jedva da čitaju i 24 sata.

Muvao se između polica s knjigama, uzimao ih je u ruke, njušio ih i listao. Knjige uopće nisu mirisale, valjda zbog te nove tiskarske tehnologije. I bile su skupe. Znao je nešto o nakladničkim troškovima i vrtio je glavom, čudeći se da toliko dođu.

Onda se uspeo na galeriju, sjeo je i naručio kavu, međutim, prekasno je shvatio da gore ne smije zapaliti cigaretu, a kava bez cigarete... Što je mogao, srkao je kavu, ne znajući kamo s rukama. Kava je bila dobra, jaka i kremasta.

Dolje se stvarala gužva, a ljudi su i kupovali knjige. To ga je nekako rastužilo. Ne, zaista. Čovječe, stvari kao da su se definitivno počele kretati u pozitivnom smjeru. Donedavno nisi mogao vidjeti čovjeka u ono malo knjižara što su nekim čudom preživjele svih ovih godina. Ali, ideš, stvari izgleda idu nabolje. Pa pogledaj kakav se red stvorio na blagajni! Uf, čovječe, svaka čast.

Srkao je kavu, ali želja za cigaretom je bila prejaka. Zato je odlučio otići u neki kafić u blizini.

Bilo je na Cvjetnom lijepih djevojaka, a i mladići su bili sređeni, namirisani i čisti. Furali su te moderne muha naočale, moderne zurke, kožne japanke. Jedino, taj naglasak, težak, južnjački, nikako nije pasao uz tu meku secesiju i štukaturu, kao što i kajkavski ne paše Stradunu. Da, već duže vrijeme se osjećao strancem u rodnom gradu. Kamo su nestali svi ti purgeri? Kamo je nestao taj kaj? Gdje li se skrio jadan?

Sjeo je za stol na terasi kafića do knjižnice Bogdana Ogrizovića. Naručio je pivo, pripalio je cigaretu. Veliki suncobrani su stvarali problem, zadržavali su vruć zrak na terasi, nije mu bilo jasno zašto ih ne sklope jer sunce nije dopiralo dotamo. Valjda je gazda bio na godišnjem pa konobare nije imao tko natjerati da to učine.

Bio je na drugom pivu kad ga je netko s leđa potapšao po ramenu: Rade Đida!

- Hej, čovječe, pa di si, e! - rukovali su se. Milanu ipak nije bilo drago što ga vidi.

- Evo... Odmaram malo. Što ćeš popit?

- Može pivo. Inače šta ima?

Milan je mahnuo konobaru da donese pivo: - Eto... ništa. Ti?

- Evo, tu sam na čošku, kod Benettona.

- Jel... I, kako ide?
 - Dobro je, ono... Ti, gdje radiš?
 - Trenutno nigdje, ali mislim da ću uskoro opet početi. Nego, jel viđaš što ekipu s fronte?
 - Ne baš... slabo se čujemo. Znam da se Žuti oženio i preselio je kod žene. Tamo negdje, kod Velike Gorice žive. Ima autolimarsku radionicu, pomalo prčka po tome, a žena mu radi u nekom domu zdravlja. Ona je kuharica. Dobio je sina, Borna se zove mali.
 - Lijepo ime, ono, baš naše. A Ljubo? Jel se s njim čuješ?
 - Ljubu sam sreo neki dan, ali dosta rezervirano se drži. Ima firmu, radi za državu. Snabdjeva ih s nekakvim potrošnim materijalom. Vozi novu bemburu, čovječe. Znaš ono, kožni sicevi, aluminijske felge. Ludilo, e.
 - Lijepo... baš mi je drago za njega. Znači, ti pomalo tu radiš. Bižu izrađuješ sam ili samo preprodaješ? - Milanu nikad nije bilo baš skroz jasno kako se može živjeti od bižuterije. Jer, to njegovo lice... kao da Ćiđa trpi dugogodišnju gangrenastu zubobolju.
 - Većinu radim sam. Nešto sitno preprodajem. Ima jedna firmica što uvozi robu iz Kine i Afrike. Ali, to nije dizajn... - odmahnuo je rukom.
- To je valjda trebalo značiti da on radi bižuteriju s potpisom, neku brendiranu bižu.
- Konobar je donio piva.
- Znaš, trenutno sam malo posvađan s lovom pa... ono... Drugi put ja zovem.
 - Ma, nema frke.

Na Cvjetnom i okolnim ulicama stvarala se sve veća gužva. Stolovi su se popunjavali, žamor je bio sve jači. Iz skupih automobila izlazile su ushićene, Milanu se činilo, kao malčice drogirane djevojke. Ni njihovi pratitelji nisu zaostajali, dapače, ostavljali su dojam bahate samuvjerenosti. Zrakom su lelujali skupi parfemi, nosile su se modne marke. Spazio je i nekoliko poznatih lica, pjevačica i televizijskih voditeljica s psićima u naručjima. Ugledao je i onu što se razvela od onog... nije se mogao sjetiti imena. Ipak, sve je to imalo štih provincijskog glamura i upinjanja da se bude viđen i u trendu ma koliko sve to koštalo i ma koliko sve to zapravo užasno smiješno izgledalo.

Kužilo se da je stvar nategnuta i da vrlo lako može puknuti. Kao naš državni proračun.

Ali, i u toj ubavoj nadi da će sve na kraju ispasti dobro bilo je nekog čara.

Konobar je donio piva.

Ulili su pivo u čaše, sinkronizirano.

Mislila je tonuo: vrućina, be vitamin, taj kvasac.

Zašto mi se tako jako spava?

Stvorila se neugodna tišina, ali kao da nisu imali više volje nastaviti pričati.

Šutke su otpijali piva.

Điđa je zvjerao okolo, nervozno je tresao nogom.

Milan je otpio gutljaj, zapalio je cigaretu pa je jako povukao: otpuhnuo je dim pod suncobran.

Dim je ostao tamo.

- Kolko ljudi, a? - Điđa se napokon oglasio.

- Aha... baš.

I tako, još su otprilike pola sata šutjeli tamo, a onda su se napokon razišli.

Điđa je rekao da je stalno na Cvjetnom, da ga tu uvijek može naći ako poželi popiti pivo, ali da drugi put on časti.

- Ma... Nema frke.

- Ma, ne, fakat... Kad ti velim!

- Ma okej, sve pet, ono... - mahnuo mu je pa se uputio prema tramvajskoj stanici u Frankopanskoj.

Kad je stigao kući, popio je dvije visoke čaše tople vode.

Mislio je da će mu biti bolje ako će se isповraćati. Stajao je strpljivo nasred kupaonice,

gurao je i prste u grlo, no nije išlo. Samo je osjetio još jaču mučninu i slabost. Čak i grčeve u želucu. Da nije čir?

Odvukao se u sobu.

Legao je na kauč, zureći u rupu na čarapi. Čarape mu ne izdrže ni tjedan dana, sve zbog tog isturenog vražjeg palca.

Nije znao od čega mu je sve više zlo. Prokleta baklava, vjerojatno je bila stara.

A da nije od piva?

Onda se izvalio na bok kako bi mogao dohvatiti daljinski sa stolića.

Upalio je televizor i skroz je stišao ton; Sanader se bezglasno smijao nečemu. I kad se smije, taj čovjek radi to bahato.

5.

- Koja si ti gnjida, čovječe, koja si ti... Uf! Svi ste vi muškarci isti, obične pijane budale! - Kristina se ushodala sobom.

- Dobro... nemoj sad... tako... vikati - Milan je ležao na kauču, lica prekrivena mokrim ručnikom.

- Ma nemoj, pizdo!

- Daj... ono, ljudi spavaju.

- Spavaju, jel! Ti imaš obzira prema susjedima, a nemaš obzira prema meni!

- Tina... sutra... Moram na intervju.

- Marš! - odjurila je u kuhinju. - Intervju, jel?! - vikala je od tamo. - Intervju! Gospodin na intervju a ja u jebenu Dionu!

Pivo u velikim količinama najgore je piće. Još je gore kad se pije s pelinkovcem, a dan prije se pilo, bogami, od jutra, u Blatu. Pa u nekom štakornjaku u Frankopanskoj. Poslije se pilo još negdje, ali nije se mogao sjetiti. Sad, nije mu to trebalo. To teško opijanje. Trebao mu je posao, pod žurno, ali ti mobiteli. Presreo ga je prijateljev poziv kad se sa Zavoda vraćao kući. Nije ga mogao odbiti, nije imao karaktera i reći odlučno NE, to je.

Fakat se osjećao kao gnjida.

Kristina se vratila u sobu: - Šta je, a?! Luzeru!

- Daj... ono... Riga mi se... - Milan je bacio ručnik na pod, glavinjao je na putu do zahoda. Ipak, mah... S vrata se izbljuvao po perilici. Stopalima. Dovraga, gazdaričinom roza čupavcu uz školjku. Probio ga je hladan znoj.

- Ne mogu vjerovat... Pa, kako te nije stid?! - Kristina je zastala na pragu, prekrížila je ruke.

- Daj se pogledaj, kretenu... Izgledaš ko... ko... Robert Smith!

Neka je mačka ispred zgrade počela frktati. Kao da je napadnuta, grozomorno je zvučalo to frktanje. Milan nije znao što prvo da učini: da uzme papir i krene na perilicu ili da obriše

znoj s lica... Što, što da uradi? Klatio se, tamo, strašno. Sad je ispuštala očajničke krikove.

Kristina je odjurila u sobu.

- Šic! - siktala je s prozora. - Šic!

* * *

A dan prije, nakon dugo vremena, Milan se našao s prijateljem.

- Stvarno su se dobro organizirali. Di je to od one stare burze gdje te nitko nije šljivio ni pol posto! - Žarko je mahnuo konobaru da im donese novu rundu.

- Je, to sad kulturno izgleda...

- Ma, čovječe, ludnica!

- Hajde, bok! - Milan je ispio piva.

Nije imao srca reći mu da to što su se oni organizirali nema skoro nikakav učinak. Nakon petnaestak godina polaganja parketa, Žarkova je firma propala, a on je otišao prijaviti se na burzu i tako su sjedili tamo, u Blatu, gdje su obojica pojeli dobar, ako prisposodobimo život s tortom, komad te torte.

Kao da su još mogli osjetiti u ustima čokoladu.

- Veli mi referentica da ćemo komunicirati mejlom... Ona će mi slati ponude za posao, a ja bih joj, kao, trebao podnositi izvještaje, voditi taj dnevnik zapošljavanja.

- Ideš... To ti dođe skoro kao da si zaposlen.

- Aha... baš.

Konobar je donio novu rundu. Inače, u gostionici nije ostalo ništa od one negdašnje boemske atmosfere, dapače, svirao je Obiteljski radio, ali nije pomagalo, osjećalo se to otuđenje.

- Osim toga, dobio sam i savjetnicu, neku psihičku. Dobar komad! - Žarko je kucnuo vrhom boce Milanovu.

- Vidiš koliko ljudi, jebate, brine da ti dobiješ posao!

- Je... Čovjek bi lako mogao povjerovati da sistem misli na njega, da mu želi dobro - Žarko se bacio tim cinizmom.

- A-ha... - Milan je palcem otro pjenu s usana. - Baš. Sistem skrbi za svoje ljudstvo.

- Ipak, rekla je da se parketari traže, da neće biti problema s pronalaženjem posla.

- Pa, jasno da se traže. Pogledaj oko sebe koliko se toga gradi.

- Je, ali volio bih se ipak malo odmoriti. Ono, barem metar-dva.

- Valjda će biti tako - Milan je pripalio cigaretu, a onda se zapiljio u zgradu od keramičkih pločica preko puta. Vlasnik te zgrade je imao tvornicu keramičkih pločica, ali Milan je pomislio je da to ipak nije trebao sagraditi. Mislim, što da je bio vlasnik pilane, zar bi onda sagradio alpsku kuću tu, u centru Zagreba. Ili, još gore, da je bio vlasnik pivovare? Zar je trebao sagraditi kuću od pivskih boca?

Otpuhnuo je dim u tonirano staklo.

* * *

Milan je čekao bus na stanici kod hotela A., tog grandioznog zdanja. Još se nije mogao prestati čuditi: teško se privikavao na novu paradigmu, na to da jedan čovjek može u kratkom roku postati basnoslovno bogat, a čovjek je prije rata bio šofer u nekom socijalističkom transportnom poduzeću ili radnik na crpki. Kako je to stekao, kako? Milan je vrtio glavom. Bio je od onih ljudi koji će vjerojatno i umrijeti čudeći se tranziciji i raznoraznim smutljivcima što su s dna isplivali na površinu i sad se poigravaju radništvom. Ali, tko te pita, rješavaj svoje probleme. Ubrzo je bus za Podsused stigao na stanicu. Za desetak minuta se našao u Škorpikovoj, potrošačkoj meki na kraju grada. Pridružio se tim pčelama što su se naguravale pred košnicom, a onda se izdvojio iz jata, krenuvši k stražnjem ulazu.

Uzeo je cuclati bombon.

Zaštitaru na portirnici dao je osobnu kartu, rekao je da ima dogovoren intervju za posao. Kad ga je pronašao na popisu, zaštitar mu je dao bedž na kojem je pisalo POSJETITELJ. U prostoriji iza portirnice, trojica su kandidata bila raspoređena u uglovima. Milan je zauzeo

četvrti. Ukopao se, skrušeno prekrivši ruke na preponama, kao da je na misi.

Nakon deset minuta otvorila su se vrata sobe za intervju: crnka u odijelu je ispratila lika koji je odradio svoje pa se rukovala s posjetiteljem koji je bio na redu. Drugi je kandidat zauzeo oslobođeno mjesto. Stajao je tamo, buljeći u pod. Lik je imao pedesetak godina, po držanju i izgledu, vidjelo se da nema šanse.

Fishermans Friend je bio sve ljući.

Trema je rasla.

Trema se kondenzirala u Milanovim mokrim dlanovima.

* * *

Soba je bila bez prozora, i s onom jednom neonskom cijevi, sličila je isljedničkoj buksi u kojoj se slamaju i najtvrdi orasi.

Crnka mu je rekla da izvoli sjesti.

Sjeo je i predstavio se mlađoj brineta u odijelu.

- Gospodine Milan, što vas je motiviralo da se javite na naš oglas? - upitala je brineta, dok je crnka sjela na stolac postrance, pažljivo prateći govor Milanova tijela.

Milan se promeškoltio u stolcu: - Eto, prijavio sam se zato što bih htio postati dio vašeg tima, raditi u velikoj i uspješnoj tvrtki.

- Možete li, molim vas, biti precizniji?

- Pa, iz mog životopisa je vidljivo da sam radio u obiteljskim tvrtkama i k vama me je privuklo to da... Kako bih rekao... da budem dio jedne velike kompanije, da imam tu sigurnost.

Brineta je nešto pribilježila u notes.

- Kako mislite, sigurnost?

- Pa... u zadnjoj tvrtki sam doživio to da se pojavio neki čovjek iz Čilea koji je pokrenuo

postupak za povrat nacionalizirane imovine i gazda je ostao bez poslovnog prostora, a ja sam ostao bez posla. Mislim na tu vrstu sigurnosti, mislim da se takvo što kod vas ne može desiti.

Brineta je kimnula, pa je opet nešto zapisala u rokovnik

- Dobro, po vašem kurikulumu vidljivo je da nemate iskustvo u trgovini. Mislite li da vam je to minus? - upitala je.

- Ne mislim da mi je to minus. Jest da tvrtka u kojoj sam radio nije bila strogo trgovačka već uslužna, ali i tamo je svakodnevno fluktuiralo puno ljudi. Imam iskustvo u radu s ljudima, zato smatram da bih se dobro snašao na ovom poslu.

- Recite nam, gospodine Milane, kako ste rješavali stresne situacije?

- Pa... rješavao sam ih ljubaznošću i, jednostavno, iskustvom. Stalno sam imao na umu da je kupac Bog i da kao takav ne može biti u krivu. Dobro, jasno je da može, ali to bih kupcu objasnio na fin, uljuđen način. Iako, bilo je nekoliko stalnih, mahom starijih, pacijenata kojima je valjda motiv za življenje to izživljavanje nad prodavačima.

Brineta se nasmiješila, zapisavši nešto u rokovnik.

- Jeste li spremni na rad u smjenama te vikendima?

- Jesam.

- Ako će biti potrebno, jeste li spremni raditi i na drugim našim odjelima, a ne samo na odjelu bijele tehnike?

- Naravno.

- Imate li djece?

- Nemam.

- Jeste li možda bili na intervjuu kod konkurencije?

- Ne, nisam.

- Znači, ovo vam je prvi intervju vezano za poslove u trgovini?

- Da, prvi.

- Doobro, recite mi koliku plaću očekujete za mjesto prodavača?

Nije imao predodžbu o plaćama u poznatom trgovačkom centru, ali nedavno je negdje pročitao da je prosječna plaća u metropoli oko pet tisuća kuna. Dosta je spustio letvicu. Rekao je: - Oko tri, tri i pol tisuće.

Brineta je spustila pogled na rokovnik. Počela je nešto šarati po njemu: - Mi smo u mogućnosti dati vam plaću od dvije tisuće kuna.

Lecnuo se začuvši iznos.

- Da...

- Što?

- Pa... ono, mislio sam da ste u mogućnosti... Dati, ipak... - nije imao volje završiti misao.

- Da, gospodine, takve su vam plaće u trgovini. Kod konkurencije su još niže.

- Da... ono... Tako moćna vrtka, a...

- Ha, čujte, trgovina je teška borba, konkurencija nikad ne spava.

- Da... vjerujem... Nije vam lako... Ali, baš zato plaće bi trebale biti dobre, ako razumijete što želim reći. Mislim, nemreš se boriti gladan. Slažete li se?

- Onda? - žena nije imala namjeru odgovoriti mu na pitanje.

Uzeo je zraka, ali od vražjeg bombona ga je zagreblo u grlu. - Ne znam... stva... rrno... što... da vam... kaa... - razdiralo ga je grlo. - Ooo...prostitute... - Milan je šmugnuo van. Vražji bombon.

Kašljao je tamo, kao kakav tuberan kojem su dani ionako odbrojeni.

6.

Baš kad je izišao iz zgrade, neka narkomanska karikatura s dugom, masnom kosom, sav izdrapan i ružan, s vodnjikavim jastučićima ispod plavih očiju, boksačkim nosom i srebrnom rinčicom u uhu, iskočio je iza kontejnera i ispriječio mu se na putu prema birtiji.

Baš ga je naljutio, jer Milan je čitav bogovetni dan razgovarao s onim gadom iz podsvijesti koji ga je nagovarao da iziđe iz stana i ode družiti se s ljudima jer će u protivnom kao poludjeti od samoće i baciti se s petog kata.

Na krov novog šoping centra.

Je, tih je mjeseci Milan proživljavao tešku krizu. Možda čak i identiteta.

Ako mi se isti čas neće maknuti s prolaza, kreature ispred sebe riješit ću se jednim odmjerenim udarcem nogom u međunožje. To je mislio učiniti, ali usrao se od straha kad je izdrapani krenuo rukom prema zadnjem džepu hlača.

- Hej! - poskočio je, pripremajući obranu od napada nožem, ili molitvu ako će u igri biti pištolj.

- Sve je u redu, gospodine, molim vas osobnu! - tip mi je tutnuo policijsku značku pod nos.

Mislim, svašta.

Pročeprkao je po torbici svezanoj oko struka, pronašao osobnu i dao mu je.

Drot s tetoviranim grbom Dinama na podlaktici. Eto sranja, pomislio je.

- Milan, što radiš ovdje ako ti je mjesto prebivališta na drugom kraju grada? - mislim da je sasvim izlišno reći da Milan nije povjerovao vlastitim ušima.

- Moolim?

- Što radiš ovdje?

Pitanje je zvučalo toliko apsurdno da mu je na pamet pala fora sa skrivenom kamerom.

- Gdje je?

- Tko?

- Skrivena kamera – blesasto se nasmiješio. – Je li možda u onom grmu preko ceste?

Izdrapani je okrenuo glavu prema tamo.

- Dovedi budalu ovamo! – oglasio se tip koji je sjedio za volanom forda, izbacivši obrijanu tikvu kroz suvozačev prozor.

- Idemo! – masni ga je zgrabio za ruku.

- Čekajte malo, pa o čemu se tu radi?! – Milan se ukopao, u opravdanom gnjevu slobodoumnog, nezaposlenog građanina, koji zna za sve svoje ustavom zajamčene slobode.

- Daj, čovječe, nemoj si to radit! – bilo je očito da ga nije impresionirao tim izlišnim pitanjem, a jasno je i da Milan nije baš bio raspoložen hodati naseljem s lijancerima na rukama jer se lik zaprijetio da će ih rado upotrijebiti.

- Tak, tak... Svu tu ološ treba strpat u zatvor! – oglasila se tada i susjeda s prvog kata, babetina koja je čitave dane držala stražu na prozoru, a onda je zalupila njime pa je navukla uštirkane zastore.

O, jebem ti mater, primitivnu, pička ti materina! opsovao je u sebi.

Veli mu poslije Kristina da zašto je pristao sjesti u njihov auto.

Ali, nije pristao, jednostavno, izdrapani ga je ugurao na zadnje sjedište.

Klizili su Avenijom Dubrovnik, a onaj za volanom ga je tješio, govoreći kako će sve biti u redu i da se ne brine.

- Gospodine, ne brinem se, jer nisam kriv ni za što – rekao je Milan.

- Naravno da nisi – lik se složio s njim. Onda se, imbecil, počeo smijati.

Ipak, Milan se usrao kad je shvatio da gad vozi prema savskom nasipu, finom mjestu za namještanje bubrega narkomanima, pankerima, navijačima, alkoholičarima, sitnim preprodavačima trave i drugim pripadnicima metropolske suburbije.

Uskoro će tamo pasti i skalp običnog građanina.

- Nisam znao da zapravo idemo na šupsere! - pokušao je biti duhovit, ali drotovi nisu marili.

Zaustavili su se na kraju puta, kod rampe.

Obrijani je izišao iz auta i, onako debeo i trom, jedva se uspeo na nasip.

- Koji kurac? - Milan nije birao riječi.

- Ništa, odmorit ćemo dok ne padne noć.

- Mislim, vi stvarno nemate pametnijeg posla nego baviti se otmicama!!! - viknuo je, krenuvši rukom prema bravi.

Vuuuś!

Milan nije mogao vjerovati da ga je drot ošamario: dlanom je pokrio uho u kojem mu je zujalo kao da je dosta dugo i prilično glasno slušao Einstuerzende Neubauten.

Obrijani je pišao s nasipa na drugu stranu.

- Kad me pustite, otići ću ravno... Čičku iz Helsinškog odbora! - izrekavši tu smiješnu prijetnju, istovremeno se osjetio totalnim kretenom.

- Buahaha... Kolega, čuj ovu budalu! - izdrapani je, slomljen napola od smijeha, izišao iz auta.

- Šta kaže? - obrijani se oprezno spuštao nasipom. Gnjeo se sa zatvaračem na tim državnim hlačama.

- Kaže da će nas prijaviti Čičku!

- Baš si pravog našao kome ćeš se potužit!

Bože, pomislio je, ovi su definitivno željni krvi.

Obrijani je kolegi nešto šapnuo na uho, a zatim je prešao prašnjavu stazu pa je nestao u grmlju.

Izdrapani mu je zapovjedio da izađe iz auta.

Milan se naslonio na branik, pokušavši navući prezrivu grimasu preko, ipak, vidjelo se, uplašenog lica.

Čičkovi.

Prvi se bacio izdrapani.

Onda obrijani.

Pobacali su sve što su imali u rukama.

- Vidi ga, izgleda ko kakva pička s viklerima! - obrijani je prasnuo u smijeh.

- Idiot!

- Diler! - zagrmio je obrijani.

Hm, dakle, tu smo. To je ta predstava za široke narodne mase. Bilo je jučer u Dnevniku o tome. Doktor Sanader je rekao da je dosta, da on i njegova vlada to više neće tolerirati. Taj kriminal što se valja zagrebačkim ulicama. Dao je naputke policiji, podijelio je zadatke resornim ministrima. E sad, na prave kriminalce ipak ne možeš, ali tu su uvijek ti luzeri, ti nezaposleni, ti podstanari, ta sirotinja. Zato su i pravili predstavu pred zgradom. Jer, nije stvar u tomu da se radi na problemu, stvar je u dojmu da se kao radi na problemu. Kao u pokeru, dižeš ulog a par sedmica ti u ruci.

- Gospodo, molim vas, ovo je gadan nesporazum - iscijedio je tu rečenicu glasom koji je zateturao na samom rubu plača.

- Vidi pizde! - obrijani ga je klepio po leđima, a onda se zavukao u kabinu, pročeprkavši po suvozačevom pretincu, iz kojeg je izvukao veliku žutu kuvertu.

Stao je ispred Milana i krenuo okretati fotografije u boji velikog formata.

Milan je pokušao odglumiti nezainteresiranost, ali kad je vidio poznata lica, nije mogao, a da ga zaprepasšteno ne pogleda.

- A, dileru?

- Kakav diler... O čemu pričate? - promucalo je.

Umjesto odgovora, drot ga je tim fotografijama ošinio preko nosa.

- Šuti i gledaj! - nastavio ih je okretati, a onda je zastao.

Milan je zurio u fotografiju na kojoj je bio zamrznut u trenutku kad je Milošu dodao pljugu.

- A?

- Pa što, pušimo Samson!

Obrijani se maknuo u stranu, a izdrapani ga je opet ošamario, taj put iz sve snage. Zacrnilo mu se pred očima, zateturio je, a krv iz nosa mu se slila preko brade.

Onda se uspravio, rubom majice je obrisao krvav nos i pljunuo je u prašinu.

- Jebiga, ljudi, ovo stvarno nema smisla. Pa ne mogu vjerovati!

- Ma, hajde, čovječe, nije to ništa. Što si se odmah usrao? - obrijani se uživio u ulogu oca. Ponudio mi je i papirnatu maramicu.

- Hvala, baš ljubazno od vas, ali mogli bi me sad i slikati ovakvog - Milan ga je gledao ravno u oči.

- Slušaj, Milan, hajde da skratimo priču i izbjegnemo krvoprolíće. Nas zanima ovaj - pokazao mu je Žarka čija je glava bila zaokružena crvenim flomasterom - a ti bi nam mogao reći sve što znaš o njemu. I onda si slobodan. Možeš otići na pivo, pasat će ti.

Milan je duboko uzdahnio.

Onda se javio onaj oportunistički glas iz podsvijesti. Reci im, čovječe, sve što znaš, boli te kurac, otkucaj te ljude, prošaputao je. Ne igray heroja već se ugledaj na narodne zastupnike u našem saboru. Ne budi glup, Milane.

- Dobro... Što želite znati?

Obrijani ga je ljubazno ponudio Marlborom.

- Hvala.

- Pa, sve... Otkad se znate, gdje se govno kreće, u koje je vrijeme doma, a u koje vrijeme ga nema doma, s kime se sastaje, gdje mu živi cura, i to.

Milan je prekrizio ruke na prsima.

Otpuhnuo je dim prema nebu.

Gore je avion povukao prekrasnu bijelu lajnu.

- Dok vam ispričam sve što znam o tom tipu, ovi će vam opaki savski komarci isisati svu vašu drogovsku krv... Smrdljive seljačine! - uzeo je zraka. - Jebem vam mater!!!

Obrijani je podigao obrve, a orošena mu se tikva preobrazila u nešto najbližnje prekuhanj domaćej štrukli.

Izdrapani nije mogao vjerovati vlastitim ušima.

Stajao je tamo, ukopan, kao spomenik palom borcu.

Obrijani je ispljunuo cigaretu, opsovavši mu mrtvu mater i zarivši mu koljeno u trbuh.

Milan se presamitio od bola, ostao je bez zraka, oči su mu zasuzile, pluća samo što mu nisu eksplodirala, a onda je skočio i izdrapani, zakucavši mu cipelu u rebra.

Sunce je palo iza nasipa.

7.

- Halo!

- Bok, sine, kako si?

Dugo se s njom nije čuo.

- Eto, ono, baš prčkam nešto tu po autu - rekao je.

- Kako ti je ona tvoja?

Jedva se uspravio. Mama ne voli Kristinu, zato je i zove tako, samo, ona tvoja: - Dobro je...
ono... Nego, reci, što je bilo?

- Halo! Slabo te čujem!

Milan se odmaknuo od auta, škode. Iz sjene zgrade, zakoračio je na sunce. Sunce je bilo
jako: - Čuješ me sad?!

- E, sad je dobro!

- Halo!

- Da, tu sam...

- Pa, daj reci što je?!

- Sine, jučer je bio majstor zamijeniti zahodsku školjku, imala sam poplavu, znaš, i dole, kod
Babićevih je procurilo, ali staru nije odvezao, pa sam mislila da dođeš po nju i baciš je
negdje.

- Dobro, doći ću. Može za... - Milan je pogledao u sat na tornju nedavno sagrađene crkve na
dječjem igralištu - sat vremena?

- Halo?!

Udaljio se još malo od škode.

- Čuješ me?!

- Da, sad te dobro čujem!

- Mama, doći ću za sat. Može?

- Dobro, ali dođi, nemoj da ne dođeš!

- Ma, doći ću, nemoj brinuti.

- Sine, čuj, da te pitam nešto. Čuješ me?!

Milan je zakolutao očima: - Čujem te savršeno. Reci?

- Sine, jel jedete kuhano, jel ti ta tvoja kuha?!

Milan je krenuo prema ploči s relejima.

- Halo?!

- Kuha, kuha!

- Ne lažeš mami?!

- Ne lažem, slušaj, vidimo se, baterija mi curi!

- Slušaj mamu, sine, moraš jesti kuhano!!! Sine...

Morao je prekinuti. I onda ugasio vražji mobitel.

Zatim je izmijenio preostale releje, učvrstio je vijcima ploču i zatvorio rupu plastičnom maskom.

Upalio je motor.

Dao je lijevi pa desni žmigavac.

Uključio je sva četiri.

Zatrubio je.

Poprskao je vjetrobransko staklo.

Uključio je brisače.

Radio.

Sve je napokon radilo.

Milan je ugasio motor i zaključao auto. Ušao je u kafić i pozdravio konobara koji je buljio u koeficijente na televiziji.

- Šta ćeš? - upitao ga je tip, ne svrnuvši pogled s te kutije.

- Kavu i pelin! - Milan je sjeo na visoki stolac.

Zurio je na ulicu, u automobile na parkiralištu. I njegovu škodu, boje dreka. Je, dosta mu je već neugodno zbog nje. Vidi se da ne napreduje, da jedva krpa. Zna da susjedi jedva čekaju da jednog jutra auto osvane bez tablica. Naše ljude takve stvari ispunjavaju, daju im motiv za život. Je, teško je kad vam se uspješni ljudi motaju ispred nosa. Jer, stvarni život je ipak nešto drugo od onog u žurnalima.

- Inače? - konobar je donio kavu i pelinkovac.

- A evo... ono...

- Dosadno, a?

- Mah... - Milan je pripalio cigaretu, otpio gutljaj kave pa odmah i pelinkovca. Opet mu je uskrsla pred očima ona slika od jučer.

- U pičku materinu... - psiknuo je.

- A?

- Ma, ništa, ono, vruće je u pičku materinu!

- Mah... Znaš kako je tek meni ovdje.

- Mah, mogu si mislit... - rekao je.

* * *

- Ma, kažem ti da mi se ispraznila baterija. Nisam namjerno prekinuo! - vikao je u mobitel. Bojao se da ga ne zaskoči policija.

- Kako te nije stid spustiti mami slušalicu i ugasiti mobitel! Stidi se!
- Joj, zašto si takva.
- Kakva sam? Nemoj mi to više nikad napraviti!
- Okej, okej... Hajde, smiri se.... Čuj, već sam blizu, moram prekinuti da me policija ne ulovi. Jako je visoka kazna za pričanje u vožnji.
- Dobro... I slušaj, parkiraj se negdje iza zgrade! Ili, najbolje negdje gdje susjedi ne mogu vidjeti taj stari auto! Jesi me čuo!
- Jesam, ništa ne brini... Nitko neće ništa vidjeti... Hajde, vidimo se!

* * *

Pozvonio je jedanput, kratko.

Mama je otvorila vrata, ostavši zuriti u Milanovo zbrčkano lice.

- Izgledaš loše - rekla je tiho.
- To je od vremena, vidiš kakva ja vrućina, noćima već ne spavam kako spada - promucalo je.
- Daj, zatvori vrata.

Sjeli su za stol u kuhinji.

Mama je odmah zgrabila šefljom goveđu juhu.

- Kome to trpaš?
- Tebi, sine. Samo mi nemoj reći da nisi gladan. Ne želim to čuti - u ruke mu je tutnula tanjur i žlicu. - Hoćeš papra?
- Joj, bože... - rukavom majice otro je znoj s lica.
- Daj, ne njurgaj, zvučiš kao kakva pičkica!
- Pa kako da jedem juhu po ovakvoj vrućini? Pa to nije normalno!

- Ne seri, mlaka je! Juha je zdrava i okrepljujuća. Što ima zdravije od domaće juhe? Što? Ruku dam u vatru da ti ona tvoja, u tih dvije godine koliko ste skupa, nije spravila domaću juhu, a vjerojatno ni onu iz vrećice.

- Nije istina, često kuha juhu – slagao je, stružući žlicom po dnu tanjura.

- Da, mogu si mislit. Sve se puši kako kuha.

I nakon dvije godine što nije bio doma sve je na svome mjestu: sat na zidu u predsoblju, oslikani tanjuri u kuhinji, frižider s potrganom ručkom, uokvirena fotografija pokojnog oca na njemu. Čak je i paučina na svom mjestu.

- Pa, sine, kako si?

- Dobro... ono.

- Ona tvoja?

- Dobro je. Radi do kasna... prekovremeno. I tako.

- A ti?

- Nadam se da će uskoro biti nešto.

- Ah, godine idu, a kod tebe ništa nova. Svi rade, stvaraju nešto, imaju djecu, nove automobile, a ti... Toneš kao kamen. Skupa s tom tvojom.

- Hajde, nemoj sad samo zabrijati na depru, mama, našao sam vezu, mislim da ovaj put imam velike šanse.

- I prošli put si tvrdio da imaš vezu pa od posla nije bilo ništa.

- Čuj, svi imaju neke veze, neki slabije, neki jače, ali sad stvarno imam jaku vezu i skoro sam sto posto siguran da ću proći. Mama, ovo nije socijalizam, jebe se danas ljudima za tuđu muku.

- Teško je dobiti posao, znam ja, nemoj misliti da ti zamjeram, ali znaš da ne mogu više mirno spavati. Svaku se večer molim da ti Bog pomogne.

- Znam da ti nije lako.

- Ah, lako za mene, sine. A tko ti je veza?
 - Savjetnik ministra.
 - Otkud ti on?
 - Pa zajedno smo išli u srednju. Znaš Tomislava, bio je par puta ovdje.
 - Čekaj, jel to Skoko, onaj sitni, s naočalama?
 - Pa da, Tomislav Skoko. Živjeli su u onoj kućici koju su im srušili i dali im ogroman stan u novoj zgradi što su je sagradili na toj parceli.
 - Bože... Mali Skoko.
- Milan je zgrabio žlicom juhu.
- I on je savjetnik ministra?
 - Da.
 - Vidiš ti to, sine... Što ti je škola. A ti, ništa. S tom srednjom ni ne možeš naći neki pristojan posao.
 - Ma može se, samo treba imati malo sreće.
 - Je, možeš si mislit. Sreća samo tebe čeka.
 - Mama, sve će biti u redu.
 - Kada, sine? Kada? Pa pogledaj se... Odrastao čovjek, a bez ičega. Bez supruge, bez djece, bez posla. Podstanar.
 - Ma, dobro... Ne treba sve gledati tako crno. Nego, neugodno mi je, mama, nositi tu školjku do auta. Parkirao sam dvije ulice dalje. Mislim, to je stvarno glupo.
 - Hajde, ne seri. Bolje je tako nego da susjedi vide kako još uvijek voziš tu kramu od auta - rekla je.

Onda je iz pećnice izvukla njegovo omiljeno jelo. Bućnicu.

8.

Dojádilo mu je sjediti za volanom pa se ispružio na stražnjoj klupi.

Dan je bio žućkast, anemičan, kao to točeno pivo u plastičnoj čaši. Bilo je dosta rulje što se muvala okolo, ali nije sudjelovala.

Eh, rulja, sudjeluje li ona u bilo čemu, važnom?

Kad su u pitanju profesionalni domoljubi, Škoro ili Perković, doći će ih i pedeset tisuća, ali kad se radi o životno važnim stvarima, neće doći nitko.

Što nije u redu s ljudima, šutljivim promatračima?

Podsjetilo ga je to na ratne godine i promatrače EZ-a (sjećate se onih slastičara?) koji su, uglavnom, obitavali u motelima u društvu djevojaka, starinski rečeno, sumnjiva morala.

Je, takva su bila vremena, koga je onda bilo briga za moral kad se moralo preživjeti. Ipak, ni danas nitko baš previše ne brine.

Jebiga, valjda je moral to i zaslužio.

Da više nitko ne gleda na njega.

Je, moral je opasan, najpametnije je kloniti ga se.

Moral je kao kakav stari, ortodoksni hadezeovski barakaš s kojim više nitko ne želi imati posla.

Moral je zakurac.

Kad je Milanu dojádilo i to ležanje, iz četvrtog pokušaja je upalio motor, zgužvao je papir na kojem je napisao godište i cijenu škode, i odvezao se u grad.

Auto je slabo vukao, ventili su se dosta čuli.

Ručna je hvatala na zadnjem zubu, na Miramarskoj je umalo udario nekog tipa u A4.

Parkirao je kod zgrade ministarstva kulture.

Otišao je na pivo u obližnji pajzl.

Morao je paziti na takve stvari, morao je ići na mjesta gdje je pivo deset kuna. Nema ih puno, ali ako ste uporni, nađu se.

Sjeo je za stol, odmah iza vrata, da ne smeta.

Dobio je tu falingu. Ono, u kutu, nikome na putu.

Naručio je pivo, pripalio je cigaretu.

Konobar je donio pivo, pitao je kako ide. Ide, ono, rekao je.

Milan je popio tabletu protiv alergije.

Konobar se vratio u svoj bunker, odande je zurio na cestu.

Tamo nije bilo nikoga.

Pio je pivo i razmišljao je o tome što mu je činiti, kako preživjeti.

Ušteđevina se topila, režije su rasle, gazdarica je najavila povišenje stanarine.

Osjećao je tu zamku, skupio je godine, a uletio je u nju poput starog medvjeda kojem rane teško zacjeljuju. Posljednjih mjeseci mu se stalno spavalo, morio ga je taj umor, od samog života, jebiga. Ponekad bi skroz potonuo u malodušnost, čak i sažaljenje. Samog sebe je žalio, tvrdio je da nije zaslužio takav usran život, sva ta sranja koja su mu se dešavala. Čak je pokušavao pronaći spas u Bogu. U početku bi ga dobro išlo, imao je razumijevanja za njegovo nerazumijevanje, ali s petim pivom bi se, ipak, već posvađao s Gospodinom. Bio je grub s njime, znao ga je poslati dovraga, prijetio mu je šakom, onda bi, onako ispuhan i klonuo, samo naručio šesto pivo.

Bog je, naravno, mudro šutio.

I tako, sjedio je za stolom, odmah iza tih vrata, kad je zazvonio mobitel.

Bila je to njegova referentica.

Interesirala se kako je, šalje li ponude, ima li nade za nešto, vodi li taj dnevnik.

Rekao je da šalje, da vodi, da čeka pozive za intervju, da je na nekoliko njih bio, ali da nije

zadovoljio.

- Valjda zbog godina - potuljeno je prošaputao u slušalicu.

Žena mu je rekla da bude čvrst, da bude i dalje aktivan, da će se već nešto naći. Onda mu je rekla da ima honorarni poslić za njega, da je inzistirala, da ga je nekako uspjela ubaciti na popis, da se plaća po satu, da se mora odmah, iz ovih stopa, nacrtati na porti poduzeća, da lova nije neka, ali bolje i to nego da se ništa ne radi. Zahvalio joj je na trudu. Zaželio joj je ugodan vikend. Rekla mu je da ide na godišnji, da joj je ostalo nešto od prošle godine, rekla je da je neće biti mjesec i pol dana.

Dala mu je ime kolegice koja će je mijenjati.

- Onda ugodan odmor želim - rekao je.

Iskapio je pivo, pohitao je k škodi.

Gurnuo je ključ u bravu.

Okrenuo je ključ.

Još jednom je okrenuo ključ.

Pričekao je malo, vrteći glavom. Opet je okrenuo ključ.

Pa opet.

Okretao je ključ...

- Pa jebem ti mater! rekao je šoferšajbi.

Izišao je iz auta, skenirao je parkiralište.

Bio je sam na parkiralištu, okružen tim vrelim krovovima, kao što je onomad davno, u onom prastarom filmu, onaj šerif, točno u podne, bio sam na ulici. Je, ništa se u međuvremenu nije promijenilo, osim što ulice gradova više ne smrde po konjskome dreku.

Pljunuo je na asfalt.

Onda je ugledao siluetu u dnu parkirališta. Silueta je vukla vreću za sobom. Čekao je da se silueta približi.

- Hej, gospodine! - dozvaio je tipa.

- A? - tip je zastao.

- Mogu vas zamoliti da me pogurnete malo - pokazao je na škodu.

- Kaj, neće?

- Ma, baš sad kad mi se jako žuri. Jel bi bili ljubazni.

Tip je spustio vreću s plastičnim bocama na asfalt: - Imaš za konjak? - ispalio je.

Htio je reći da je nezaposlen, da je švorc. Ipak, to mu se učinilo izlišnim pa mu je dao pet kuna.

Tip je teško izdahnuo.

- Dajte, molim vas - Milan mu je uputio molećiv pogled. - Nisam baš pri lovi, a stvarno, strašno mi se žuri.

Tip je gurnuo kovanicu u džep trenirke.

Milan je sjeo za volan.

Tip se oslonio rukama o lim.

- Može!?

- Je... Dajte sad!

Na svu sreću, nije trebao dugo gurati. Škoda je prvo poniknula nosom, onda je stari motor zabrujao. Milan je stiskao volan, dodavao je gasa. Dosta je zasmrdilo u kabini, karike.

- E hvala! - viknuo je tipu.

Ovaj se presamitio u struku, gutio se u kašlju.

Trebalo mu je nešto vremena dok nije skužio kako da dođe do Zrinjevca. Morao je s rotora skrenuti prema Novom Zagrebu, onda na prvom raskrižju lijevo.

Parkirao je auto na parkiralištu ispred tvrtke.

Prišao je porti, predstavio se tipu u kućici, objasnio mu je zašto je došao. Rekao je da je na popisu.

Ovaj ga je zatražio osobnu i evidencijski karton. Onda je otvorio teku, dugo je tražio njegovo ime.

Kad ga je pronašao, gurnuo je teku kroz prozorčić: – Tu potpišite!

Potpisao se.

– Malo ćete pričekati – rekao je portir. Onda je zijevnuo, ne pokrivši rukom usta.

Milan se vratio do auta. Sjeo je na haubu, pripalio je cigaretu. Tramvaji su prelazili most. Proizvodili su metalni zvuk.

Onda je ugledao zeleni kamionet koji se približavao.

Iz kamioneta su izašli Zagorci u zelenim kombinezonima.

Nosili su alatke u rukama: štihače, grablje, lopate, jedan je nosio svežanj onih žutih rukavica.

Ali, od civila, jedino je Milan bio tamo.

Tip s porte ga je zazvao da dođe.

Rekao mu je da se, naravno, osim njega, nitko s popisa nezaposlenih nije pojavio: – Valjda su alergični na ambroziju, zaključio je.

– Je, alergični su oni na lopatu! – Zagorci su prasnuli u smijeh.

9.

Baš kad mu je konobar donio Nescafe Irish, u kafić je uletio Miloš, zureći uokolo, izbezumljeno, poput oca koji je upravo saznao da mu se sin jedinac podaje za žuto kamiondžijama. Ali, na sreću, radilo se samo o jakoj žudnji za alkoholom.

Miloš je sjeo za stol, zapiljivši se u visoku crvenu šalicu.

- Šta to piješ?

- A? Nescafe.

- ?

- Šta je?

- Pa... Ono, prvi put u životu te vidim da piješ smeće.

To ti je. Ostaviš se pića i to na jedan dan i svi koje znaš ostanu u nevjerici, mislio je. Ma što u nevjerici, u šoku. Snimaju te ispod oka. Misle si, koja pizda, strašno. Koje đubre od čovjeka. Jer si izišao iz bratstva, a to nije mala stvar. Ljudi mogu štošta otrpjeti, ali izdaju ne. Mislim na alkoholičare. Nećeš majci, pizdo izdajnička! Ali, nemaju oni pojma, jer Milan pije tu kavu zato što ima lud plan za večeras, a ne zato što mu se pije kava. Plan za kojeg njegovi prijatelji ne smiju znati.

- I šta sad? U čemu je problem? - Milan je hinio otpor.

- U ničemu... to je tvoj problem, ali...

- Šta, ali? - reče grubo.

- Ono, glupo mi je gledati te takvog.

- Kakvog? Glupo ti je gledati me trijeznog? To ti je glupo?

- Mah... - Miloš je odmahnuo rukom pa je naručio sebi pivo i vinjak.

Dok su tako piljili pred sebe, šuteći, u kafić je uletio Braco s tim hipijevskim repom, bolesno debeo, u dugačkom crnom kožnjaku i čizmama boje dreka. Braco je bio fan Stevena Seagala.

Još je i vonjao po ljepilu. To je bilo nešto novo jer je obično vonjao onako kako svi alkoholičari vonjaju: na pokvareni ocat.

- Inače, Braco? - Milan je znao da je u gradu sve teže doći do droge, ali da Braco u nedostatku droge, čovječe, ne mogu vjerovat, snifa, e to ga je začudilo.

- Mah... A?

- Jesi dobro, ono?

- E... da, ide...

Konobar je Milošu donio pivo i vinjak. Upitao je Bracu što će popiti.

- Može kolu! - ispali Braco.

Miloš ga je prostrijelio pogledom.

Takav pogled Milan nije vidio još tamo od povijesnog govora pokojnog predsjednika u zagrebačkoj zrakoplovnoj luci kad je predsjednik spominjao žute, crvene i crne vragove koji su se prodali za Judine škude - pogled čovjeka koji se panično boji ostati usamljen u historijskoj misiji.

Milan je suknuo vinjak. Zatim je otpio gutljaj piva, ravno iz boce.

Na grliću boce stvorio se balončić.

Situacija se činila napetom.

- Braco, jel ti to opet postavljaš parkete? - Milan je gutnuo taj surogat kave.

- Ma koje... parkete.

- Pa zašto onda bazdiš na ljepilo i lak?

- Kaj se jako osjeti?

- Dosta.

- Ma, honorarno šljakam u Chromosu - potuljeno je rekao.

Konobar je donio kolu.

- Šta? I ti si prestal cugat? - Miloš je bacio pogled pun prezira Braci. Kao da je Braco zbirka poezije.

- Kaj bi prestal cugat, kaj briješ. Jel sam čvarke... zato.

- Pa šta si ne naručiš pelin ili travu nego pijesh to smeće od kemije! - veli Miloš.

- Mah... ne znam, možda bi i mogao - Braco vikne konobaru da mu donese dupli pelinkovac.

- Kaj ti pijesh? - smrknete face upita Milana.

- Nescafe Irish.

Braco pogleda Miloša koji je samo odmahnuo rukom: - Hoćeš neku podmornicu? - reče Braco.

- Ne treba, hvala - reče Milan.

Milan je skrenuo pogled na ulicu. Već se prilično smračilo, na grad se spuštala magla. Koji mainstream, pomislio je, kao u discu, kroz taj dim mutno svijetle šareni neoni, bijele utrobe tramvaja, žute ulične lampe. Upravo je takvu scenografiju i priželjkivao kako bi uspio u svom naumu.

Zapalio je cigaretu.

Zavukao je ruku u džep skijaške jakne - hulahopka i skakavac su bili ondje.

* * *

- Daj lovu!!! - Milan je bacio na pult konzervu bijelog graha što ju je uzeo s police da ne bude sumnjiv. Zbog nje je jedva navukao tu čarapu preko glave prije nego se pojavio pred blagajnom. Blagajnica, krupna gospođa u zrelih godinama, nijemo je zurila u njega: - Šta me gledaš!

Hm, nije očekivao pasivan otpor. Zapravo, mislio je da će pljačka ići glatko. Je li to ona, možda, u šoku. Da, možda je šok.

- Otvori to!!! - proderao se iz sveg glasa. Da je vrati u normalu.

Ali, nije posrijedi bio šok već je Milan naletio na ženu koja je očito imala iskustva s

pljačkašima, samo je stajala tamo, u tom svom bunkeru. Nonšalantno. Zeru čak i bezobrazno. Gledala ga je ravno u oči. Kroz tu hulahopku. Valjda joj se već čitav život popeo na vrh glave. No, kome u ovoj zemlji nije?

Milan je jedvice podizao kapke, teško je disao.

- Čuj ovu, e! - promrmeljao je.

Svrnuo je pogled na njenu kolegicu na kraju dućana, za pultom s kruhom, salamama i sirevima. Ta je samo slegnula ramenima, lupkajući oštricom noža po dasci za rezanje kruha, čudno se smiješeći.

Podsjetila ga je na Jacka Nicholsona u hororu Isijavanje.

- Očeš ti, kravo, otvorit tu kasu! - viknuo je, presamitivši se preko pulta.

- Otвори si sam - mirno je rekla blagajnica, ali, dovraga, učinilo mu se, i s dosta podrugljivim tonom u glasu.

- Pa... kaj je ovo... Nemrem verovat! - Milan je udarao šakom po tipkama.

Kasa je samo pištala.

Kao ekspres lonac.

Kao alarm.

Kao alarm kojeg će čuti cijela ulica.

Kao alarm kojeg će čuti policija.

Kao alarm zbog kojeg će završiti u Lepoglavi.

Kao zvuk onih zlokobnih sirena iz devedesetprve.

Kao alarm zbog kojeg ništa više neće biti isto.

- Ooo, šit! - Milan je prešao rukom preko čarape. Oznojio se pod tom hulahopkom. Jebote, kako i ne bi.

No da stvar bude gora, jer stvari uvijek mogu biti gore, da stvar dobije na dramatičnosti, pobrinuo se neki ispaćeni čovo koji je ušetao u dućan, ne shvaćajući odmah o čemu se radi.

Sve dok mu se pogled nije susreo s Milanovim.

- Molim vas... gospodine... - čovo je raširio ruke. U desnoj je imao karirani ceker. - Ja sam... penzioner... Teški sam šećeraš - promucalo je.

Nastupila je, pjesnički rečeno, olujna tišina.

Šećeraš je zaridao. Zurio je u pod, ramena su mu podrhtavala. Kroz suze je preklinjao Milana da ga pusti kući. Da može uzeti inzulin. Da će, u protivnom, umrijeti.

Milan se prisjetio scene iz Rana, kad Kure ispali rafal iz kalašnjikova te zapovijedi susjedima da se odmah imaju postrojiti ispred zgrade, i one dvojice starih u dugim gaćama koji su se stvarno nacrtali ispred.

- Pa idite. Jel vam ja branim da uzmete inzulin? - rekao je. - Jel mu ja branim da uzme inzulin? Ha? - obratio se blagajnici. Ova je samo odigla obrve.

Koja kurva! pomislio je.

Čovo je zahvalno kimao, kao kakav Japanac koji je dobio posao u Toyoti Motor Co. Onda je, napokon, hodajući unatrag, zgrčeno iz dućana.

Opet je nastupila, sad još neugodnija, tišina.

Milanu je došlo da zaplače.

I, da ne ispadne totalni idiot, da se ne rasplače kao neki pizdun tu, pred tim ženama, izletio je i on na ulicu.

Svukao je čarapu s glave, ali trčao je s tim nožem u ruci.

Kakav užas!

Plakao je, trčeći, kao kakvo dijete što je prvi put u životu vidjelo vlastitu krv.

Probijao se kroz maglu, gustu kao bjelanjak, maglu zbog koje, kako bi Braco znao reći, i ptice idu pješice.

Ali, o Bože, trčao je za penzionerom.

Kad ga je skužio, stari se dao u bijeg, moleći progonitelja da mu poštedi život.

Još je i mahao tim kariranim cekerom.

Koji kreten!

10.

Milan je odvezao Milošu škodu, da je ovaj malo sredi za prodaju. Miloš se kao kuži u mehaniku i stare motore.

Tako barem drugi tvrde.

Samo, treba uhvatiti dan kad Miloš nije pijan, ali... Godine idu, ej, lete, a sve stoji, osjeća se i neki miris.

Zapravo, već prilično zaudara.

Taj život alkoholičara.

Milan se natezao s Miloševim terijerom, po strašnoj vrućini. A, iz nerazumljivih razloga, pas ga je obožavao. Ono, lud je bio za njim.

- Čuj, to bi bilo to! - Miloš je izronio iz grabe, krpom je obrisao ruke pa je povukao ručicu za otvaranje haube.

Odignuo ju je pa je tužna lica stao zuriti u motor.

- Daj, bježi! Diki! Miloš, daj mu reci! - terijer je sveudilj kružio oko Milana, vrebajući priliku da mu se napokon nađe u zagrljaju.

Miloš se, onako ozbiljan, zapiljio u psa.

- Dosta!!! - viknuo je, a pas se ukopao, zapiljivši se, kao hipnotiziran, u Miloša. Desna šapa mu je ostala visjeti u zraku.

Čak je i glavu ukosio, ne bi li, mali vrag, ispao neviniji.

Miloš se nadvio nad psa: - Magla!

Podvijena repa, terijer je šmugnuo u svoju kućicu.

Od tamo je zurio u njih, glave položene na šape.

Djelovao je dosta potreseno.

- Tu sam pronašao mišje gnijezdo! - Miloš je pokazao rukom rupu iza akumulatora.
- Mišje? - Milan je u čudu raširio oči.
- Čovječe, jesi ti ikad zavirio pod ovu haubu?
- Pa... par mjeseci ga nisam vozio. Znaš da nemam za benzin.
- Čuj, svakakvih sam se groblja nagledao, Milan, ali ovo... Ono, ne znam šta da kažem.
- Ah, čuj... vrijeme čini svoje. Ni za nas ljudi više nemaju riječi.
- Slušaj me.
- Slušam.
- Dakle, promijenio sam ulje, svjećice, razvodnu kapu, akumulator i kablove. Naštela sam ventile i rikša sad lakše diše, bolje pali i, ako se tako može reći, radi, ali svejedno, motor je u... - Miloš se okrenuo prema njemu. - Kako se zove ona faza u kojoj pacijentu nema spasa?
- Terminalna faza.
- E, u toj je fazi.
- O, bože... Jadnik. - Milan je vršcima prstiju dotaknuo klemu akumulatora. - Čuj, Miloš, a da operemo motor? Ono, kao što se radi s mrtvacima.
- Jok - Miloš je zavrtio glavom. - To bi tek bila pušiona. Oprani motor je sumnjiv, a šta se jasnika tiče, to će biti jelen lopatar koji će odvesti ovo groblje doma... Ako se takav uopće nađe. Dakle, gledaj šta ćemo - Miloš je šmugnuo u garažu. Iz limenog ormara izvadio je bijelu bočicu dugačka vrata. - Ovo je teflonsko ulje - rekao je značajno. Kao da u ruci drži hostiju, tijelo Kristovo.
- Da? Čemu to služi?
- Jednostavno, služi tome da se zajebe kupac. Eto čemu služi.
- Gdje ćeš to sipat?
- U motor, budalo, gdje drugdje! - Miloš je odvrnuo čep pa je tutnuo vrat bočice u glavu motora. - Teflon će popuniti oštećenja na cilindrima i klipovima, a motor će raditi kao ura.

Ono, istinabog, mjesec-dva dana.

- A onda?

- Ništa, više neće raditi.

- Ideš, čovječe... Zvuči opasno, Miloš, kao da dečkima s Knežije idemo prodat štaub šećer pod kokain, a ne pokušat prodat škodu. Ali, ako ga ne uspijem prodati, amigo, što ću onda?

- Ha, čuj... Ionako ne bi dugo izdržao. Zaklano je to, čovječe! Pogledaj samo kako mu visi nos. Pogledaj kako je propao čitavim prednjim dijelom.

- Ma, dobro, malo se objesio, ali to je zbog starih amortizera - Milan se branio, kao da je Miloš kupac.

- Nije samo zbog njih. Jednostavno, auto je dao svoje.

- Nadam se da kupci neće biti zajebani kao ti.

- Koji kupci?

Taj Miloš, koje je to đubre.

* * *

Da su krenuli ranije, vjerojatno bi našli bolju poziciju.

Ali ti seljaci, čovječe, pogledaj ih: ljudi su ustali u tri ujutro, obrijali su se, našamarali pitralonom i evo ti na.

Tu su, u metropoli, i sad drže najbolje položaje.

Slušaj kako bahato frlje narodnjake. Kako ih boli kurac za pristojno građanstvo koje se muva uokolo jer, jebiga, građanstvo je spalo na Hrelić.

Odvezli su se skroz na lijevo krilo.

Stali su kod nekog jarka.

S druge strane jarka se prodavala krama, uglavnom memorabilije iz vremena samoupravnog

socijalizma i onog vremena koje mu je prethodilo, kad je proglašena ona, tobože, neovisna država.

Uz te memorabilije, bilo je i neprežaljenog kućnog smeća.

- Skroz smo izvan struje – potuljeno je zaključio Milan pošto se uvjerio da su na rubu sajmišta, na periferiji periferije.

Ali, nema se kamo.

ŠKODA FAVORIT 136 L
92. GODIŠTE, 83.000 KM
550 EURA. MOB 091... ..

Milan je zaključao auto i još jednom je bacio pogled na taj kričavo zeleni A4 papir na instrument ploči.

Zadovoljno je kimnuo, pa pohitao za Milošem kojem se već gubio trag među gomilom negdašnjeg građanstva.

Ušli su u šator, zauzeli mjesto za šankom.

Naručili su kobasice sa senfom i dvije krige točenog piva.

Kobasice su bile ljute, pivo je bilo mlako.

U dnu šatora, tamo gdje se zavukla vrućina i dim, svirali su tamburaši. Vrlo ozbiljno su prionuli poslu. Ali, kužilo se da su već zreli za dužu pauzu: dobrano su se mučili, ali uz plaću treba nešto dodatno zaraditi jer rate za stan rastu, rate za auto rastu. I djeca rastu. Zapravo, kad bolje pogledaš, sve raste. Buja. Ide naprijed. Nekud. Valjda ljudi znaju kamo sve to vodi.

Milan je gurnuo kobasicu u grumen senfa na kartonskom tanjuru.

U zdjeli iza improviziranog šanka cvrčala je kotlovina, kipjelo je ulje, iz pogača poslaganih ukrug kapalo je ulje na betonski pod.

Tamburaši ipak nisu posustali.

Milan je žvačući buljio u tu zdjelu s mesom.

Čitavo to vrijeme, neki mu je Cigan uporno pokušava uvaljati alat u koferu. Tražio je dvjesto

kuna. Onda je spustio na sto pedeset. Milan je žvakao svoju kobasicu, nije se obazirao se na budalu.

Cigan je spustio na sto, ali Milan je ostao hladan.

Na koncu je Cigan tražio pedeset kuna, ali kad je napokon shvatio da se uzalud trudi, zatražio je jednu kobasicu.

- Oš da ti je namočim u senf pa u šupak? - oglasio se Milan, skroz uljudnim tonom.

- Samo u senf! - Cigan je ispalio.

Tad je Milanu zazvonio mobitel.

Milan je izletio van.

- Čovjek je zainteresiran za škodu. Hoće pogledati motor, tvrdi da je ozbiljan kupac - rekao je Milošu kad se vratio u šator.

Pomislio je da će Miloš poći s njim, ali Miloš je odlučio čuvati kobasice i krigele piva od vražjih Cigana.

Milan je pohitao k škodi.

Rukovao se s likom koji je dosta sličio legendarnom Zvonku Lepetiću.

Sitnim, lukavim očima, lik je prostrijelio Milana, pa je dugo obilazio škodu, kao da je škoda neka krava.

- Dajte, gospon, zdignite tu haubu. Vi ste prvi vlasnik? - napokon se kumek oglasio.

- Drugi, ali kupio sam je od jednog starijeg, vrlo pedantnog gospodina! - Milan se trudio zvučati ozbiljno, skinuo je svečani ton spikera s Trećeg programa Hrvatskoga radija.

- Dokad je registrirana?

- Do listopada - odignuo je haubu. - Evo, izvolite!

- Hm, je... gospon je možda bil pedantan, al to se za vas ne bi baš moglo reći!

- Što? - Milan je teatralno raširio oči. - Gospodine, nisam prao motor kako bi mogli vidjeti da ulje nigdje ne curi. To je jedno, a eto, možete vidjeti i to da sam promijenio akumulator,

svjećice, razvodnu kapu, kablove i ulje! Eto!

- Je, ak ga opće ima nutri - tip je odvrnuo čep, pa je zalijepio oko na otvor. Zatim je izvukao šipku. Dugo ju je promatrao. To mu nije dovoljno pa je umoči još i kažiprst u ulje u motoru i protrljao ga je u lijevom dlanu. Na koncu je onjušio dlan, pa je vratio šipku u motor, zatraživši da Milan upali auto.

Milan je učinio kako mu je rečeno.

- Eto, prede!

Kumek je zauzeo položaj iza škode pa je viknuo Milanu da dade gas.

Milan ga je promatrao u retrovizoru.

Pritisnuo je papučicu gasa.

- Jače!

Stisnuo je do pola.

- Još jače!!!

Pritisnuo je papučicu skroz do plastičnih kadica.

- Dobro!

Tip je izronio iz bijelog dima, noćne more.

Onda je opet odvrnuo čep i onjušio ga: - Znal sam! - slavodobitno je zaključio. Pa je prasnuo u smijeh.

Onda je nestao u gomili propalog seljaštva i ostataka građanstva.

Milan je teško uzdahnuo, ostavši buljiti u oglas s pogrešne strane:

L 631 TIROVAF ADOKŠ
29. ETŠIDOG, MK 000.38
055 ARUE. BOM 190

11.

Sjedili su u parku blizu kafića u Dalmatinskoj u koji su do podneva zalazili školarci iz obližnje Ugostiteljske škole, popodne bi stolove zauzele majke s djecom, a navečer bi se okupili muškarci, pa bi pijani komentirali utakmice Lige prvaka.

- Ma, ne mogu, Braco, sramota me je.
- Gle ga... jesi glup. Ne mogu vjerovat. Onda ostani tu. Kad strusim ovo, ja idem.
- Uostalom, nemam ni tu iskaznicu.
- Ne treba ti iskaznica, ja ću te uvest unutra. Imam, velim ti, tu vezu. Znam tipa.
- Ne znam... - Milan je vrtio glavom.

Kuckao je noktima po boci piva zagledan u postariju konobaricu koja je slagala gajbe, kao da su gajbe Lego kocke. Da, mislio je, tako to završava, u početku postoji nada, a onda sve gajbe legnu na svoje mjesto.

Jebiga.

- Slušaj, ja ovu popušim i idem. Za pol sata sam natrag. Mislim, ako si baš toliko zadrt.
- Pa nisam zadrt, Braco, nego, velim, bed mi je.
- Ma, jednom moraš probit led. Nisi ti jedini koji osjeća stid. Pa i meni je bilo neugodno kad sam prvi put prekoračio prag. Sad me boli kurac, ponekad se čak i pobunim ako me nešto smeta. Što ćeš duže odgađati otići tamo, bit će ti sve teže. Razumeš? Daj, hajde da popijemo to pa da krenemo! - Braco mu je položio ruku na rame. Drugom je držao bocu, strusivši pivo u grlo.
- Cjooooj...
- Daj, Milan, ne cmolji. Idemo!

Milan se vukao iza Brace, jednostavno, osjećao je da još nije spreman, pomislio je čak kako će zbog njega, koji ima tu vezu, netko ostati gladan.

Kako su se sve više približavali ulazu tako mu je rasla knedla u grlu. Usporio je korak, odmahujući glavom, poput kakvog psa kojeg vode veterinaru.

- Daj, čovječe, sad mi već ideš na živce! - Braco ga je zgrabio za rukav kaputa. - Upadaj!

Milan je usukao glavu u ramena.

Poniknuta pogleda prekoračio je prag.

To je bio mali korak za čovječanstvo, ali velik za njega.

Sad se držao Brace kao što se godinama drži boce.

Braco se srdačno rukovao sa zaštitarom, onda još srdačnije i s nekim krupnim čovjekom u crnom odijelu. Taj je djelovao kao šef sale. Bio je mrko ljubazan. Braco mu je prošaputao nešto na uho.

Ovaj je odmjerio Milana od glave do pete. Onda je napokon kimnuo glavom.

Prišli su liniji hranjenja.

Na jelovniku je bio oslić, kuhani krumpir, blitva, uzeli su i po okrajak crnog kruha i svaki jednu nešpricanu, domaću jabuku. S točkicama.

Sjeli su za stol u kutu.

Odande su imali dobar pogled na čitavu pučku kuhinju, iako, Milanu nije palo na pamet podići glavu, osmotriti ljude. Uostalom, što je i imao vidjeti osim tog propalog građanstva, pristrojnih siromaha.

Prinio je ribu ustima.

Žvakao je meso.

- Eto vidiš, uopće nije neki problem. Hajde, dobar tek!

- Dobar tek.

Jeli su u tišini.

- Jel hrana dobra? Jesi zadovoljan? - promumljao je Braco.

- Baš je... dobar. Tko bi rekao?

- A šta sam ti pričao! E, budalo, mogao si i sve ovo vrijeme ručati ovdje! - Braco je mahnuo poznaniku što je zgotovio ručak pa se sad, s onim krnjama u ustima, jadnik mučio s jabukom.

I baš kad su bili pri kraju s objedom, u dvoranu su uletjeli neki čudni tipovi u finim, modernim odijelima.

Jedan od njih se popeo na stolac pa je zapljeskao.

Zamolio je za malo pažnje.

Nakašljao se.

Rekao je da upravo stiže gospodin gradonačelnik i gospoda novinari s nacionalne televizije. Rekao je da gospodin gradonačelnik nosi i darove, slatkiše, šunkice, hren i pisanice.

Onda su u dvoranu ušli ti ljudi s televizije.

Milan se zapiljio u prejako svjetlo na kameri.

U središtu tog prejakog svjetla, Milan je vidio crnu rupu.

Kao da ga je već gutala.

- Znao sam... znao sam... Braco, E... e... Buraz...

- Daj, čovječe, koji ti je kurac! Ogrebat ćemo se za šunku i jaja, hej!

Braco je ustao jer su ustali i ljudi za stolom ispred njihova.

Zapravo, svi su ustali.

Braco je ugledao gradonačelnika na vratima. Gradonačelnik je nosio bijelu kutu preko odijela. Kad li je već stigao odjenuti tu kutu?

Gradonačelnik se srdačno rukovao s kuharicom i poslužavateljicama.

Braco je zapljeskao, viknuvši: - Pozdravimo gospodina gradonačelnika!

I ljudi su zapljeskali, a onda su se počeli gurati oko vrećica s darovima. Neki su bili dosta grubi. Oni slabiji su nemoćno pružali ruke. Prema Milanu Spasitelju.

12.

Sanjao je kuću kojoj je granata odvalila bočni zid i sad je mogao vidjeti te tapete i goblene ovješene na ostalim zidovima. Još svježije ruže u kristalnoj vazi na stolu.

Stajao je tamo, na ulici. Posve sam, u tišini. Sa zoljom u ruci, zurio je u ruže.

Milan je imao tu sliku pred očima kad je sjeo popiti kavu.

Cigaretu u ruci.

Crnog pod noktima.

Dumao je kako da ispuni dan, što da radi, kamo da ode, što bi trebao značiti taj san. I sve tako. Hoće li, napokon, stići dobra vijest?

Hoće, kurac, zaključio je.

Srkao je kavu, u tišini.

Ali, postojao je problem: ta malodušnost.

Kao šećerna vata na usnama.

Kao paučina.

Onda je začuo automobil, zatim je netko na cesti nalegao na gazdaričino zvono.

Pogledao je tko je – žena, lijepo odjevena, dotjerana. Ubrzo je iz kuće izašla gazdarica, pripustila je ženu u dvorište. Žena je tražila njega.

Mene, prošaputao je. Jebate Isus!

Zgiljao je u sobu odjenuti se.

Žena je već nalegla na zvono.

– Dobar dan, vi ste Milan B.? – Milan se zabuljio u značku koju mu je tutnula pod nos. Zaustio je reći da nije. Ali kud bi ga to odvelo? Zato je samo potvrdno klimnuo, poniknuvši pogledom. Ipak se još dodatno prepao kad je bez pitanja ušla u stan.

Odjurila je ravno do dna, u sobu.

Još je i sjela, opet bez pitanja, u fotelju.

Onda je izvadila neki papir iz fascikla. Tutnula mu je taj papir u ruku. Zavalila se i prekrižila je noge, oslonivši bradu na kažiprst.

Imala je dobre noge.

Stao je čitati papir. Uglavnom, ulovilo ga je bez valjane vozne karte u tramvaju broj 12, u Savskoj ulici, prošlog ljeta.

- Osamsto kuna! - zaječao je. - Za švercanje u tramvaju?! - žena je bila skroz mirna, noktom je češkala nos. Bit će zbog ustajalog zraka.

- Da, gospodine, dugo vas nismo mogli naći. Ne prijavljujete se.

- Pa, znate kako je... Stanodavci me ne prijavljuju. Mislim, ne mogu se sam otići prijaviti u Petrinjsku.

- Ne znam - rekla je.

Buljio je u taj papir, a glavom su mu prolazile sve junačke face iz devedesetih, lica onih sablasti iz ormara što ih je na vlast doveo prvi predsjednik, otac domovine.

- Ovaj Grundig, je li u boji? - žena ga je gledala ravno u oči.

- Što?!

- Televizor, dragi gospodine, je li u boji? - pomislio je, jebate, postoje li još uopće crno-bijeli televizori.

- Bio je, ali više nije. Zašto pitate? - rekao je.

- Zato što vam moram zaplijeniti stvari u vrijednosti osamsto kuna - rekla je. - Zašto ga držite ovdje ako je neispravan?

Milan nije mogao vjerovati da je to rekla.

- A da stoji tamo - pokazao je prstom u drugi kut sobe - onda bi znali da je ispravan, ili što?

- odgovorio je protupitanjem. To često zna uroditi plodom, ali ona se samo prezrivo

nasmiješila.

Skrenuo je pogled na kinesku budilicu na noćnom ormariću – 07:14.

– Hoćete li ga, ipak, upaliti?

Čovječe, ova se ne šali. Tko bi došao ovako rano čisto zabave radi?

Učinio je kako je rekla.

Dočekao ih je osmijeh voditelja emisije Dobro jutro, Hrvatska. Inače, to je teški sarkazam. Zaželjeti državi dobro jutro.

– Gle, ipak radi! – ciknula je. – A vi niste pojma imali.

– Za minutu će se ugasiti.

– Da?

– Da!

Slika se počela sužavati, sve dok se nije zgusnula u svjetleći grašak u sredini ekrana, te, patetično kazano, galaksije nihilizma.

Zurili su u tu točku, kao da očekuju veliki prasak i novi početak. Naravno, novi početak ne postoji. Ni za koga od nas, filozofski rečeno. Žena se tada zapiljila u prastari kompjuter, a Milan se, skroz zgrožen, zapiljio u nju.

Neće valjda? pomislio je.

– Ovaj kompjuter, koje je marke? – ne, ti ćeš, Milane. Da mu je netko izmjerio tlak, odmah bi Milana poslao u invalidsku mirovinu.

– Nikoje – rekao je.

– Vrijedi li to osamsto kuna?

Jel to ona mene zajebava, mislio je. Sjedi u mom naslonjaču, dobro, vruga je moj, češka nos tim kričavo crvenim, umjetnim noktom i ponižava me. Dovraga, uživa li to ona u svome poslu?

– Ne vrijedi!

- Mislim da samo monitor toliko vrijedi - rekla je.

- Mislim da niste u pravu! - podviknuo je.

- Mislim da jesam - rekla je.

Onda je ustala.

Iz fascikla je izvadila arak biljega.

Istrgnula je jedan i zalijepila ga na staklo monitora.

- Drugi tjedan ćemo doći po njega - rekla je.

- Molim?!

- Budite kod kuće i... izvolite prijaviti policiji ovu adresu. Ako to ne učinite, morat ćete i vi i vaša stanodavka platiti kaznu.

Jednostavno, nije znao što bi rekao.

Ostao je samo stajati nasred sobe, pomalo grogi.

Žena ga je pozdravila, uputivši se prema vratima.

Sobu su na trenutak osvijetlile zrake sunca, a zatim je sve utihnulo. Utopilo se u tom polumraku.

Sjeo je u poderanu, plišanu fotelju. Bila je još topla i nije bila njegova.

To ga je, ono, baš skroz slomilo.

Zamalo je i zaplakao.

13.

- Ti si, Milan, divan čovjek - rekla je. Uf, naslušao se on takvih priča, ali Silvana.

Ona je djelovala iskreno.

Ipak, postojao je i problem. Ta stanarina. Morao ju je uzeti k sebi da lakše izide nakraj s najamninom. Dogovorili su se, on dvije trećine, ona preostalu. Ali, u zadnje vrijeme, ilegalni posao joj nije cvao.

- Samo da prođe ovaj mjesec, onda će sve biti okej - rekla je.

- Ma, daj, Silvana, ono... Uopće nema frke. Kad ćeš imat lovu platit ćeš. Bože moj, pa neće svijet propast! - rekao je.

- Znam da neće, ali ipak, neugodno mi je - rekla je.

- Hajde, dosta više s tim. Nema ti što biti neugodno. Baviš se takvim poslom, što se tu može kad nema mušterija! - rekao je.

Pili su na kauču. Dodavali su si bocu viskija što je Silvani dao jedan sudac u znak zahvalnosti za dobru uslugu. Gledali su televiziju, reklame koje bi prekidao film.

Nisu znali što bi drugo radili.

Dan je bio siv kao da su svi miševi svijeta uzašli na nebo. Padala je kiša. Silvana se prevalila na leđa, glavu je položila u njegovo krilo. On ju je držao za sisu. Spavalo mu se.

Zijevnuo je.

Povremeno bi joj promijesio tu sisu. Gubio je želju, to je.

Ali, takva je tragedija lišća, mrtva paprat, mrtve biljke, rekao bi pjesnik.

- Čuj, bi li htio da ti ga popušim? - Silvana je vragolasto raširila oči. Osmijeh joj se razvukao preko lica. To lice nije bilo najljepše koje je Milan vidio, ali taj njen osmijeh, patetično rečeno, goropadnice.

- Haha... Čuj sad nju! - rekao je, odmahujući glavom.

- Ha? Zašto ne? - rekla je. Izgleda da joj se ideja stvarno svidjela. Alkohol, to je. Otpila je gutljaj. Predala mu je bocu, sva ozarena, poput, onomad davno, onih omladinki, što su maršalu predavale štafetu. Na stadionu JNA.

- Pa ne znam... - lijevom rukom ju je nježno, kao da mu je kćer, pomilovao po kosi.

- Hajde... vidiš kako je dosadno - sad je već klečala, milujući mu bedra.

- E jesi luda...

Smijala se dok mu je svlačila gaće.

Uopće nema osjećaj. Nema volje. Osjećao je samo tu toplinu, ništa više. Ali, ona si je dala truda, noktima mu je milovala jaja. Ipak, kao da neke stvari u životu čovjeka budu nepovratno izgubljene. Osjećao je tu prazninu, taj nihilizam. Filozofski rečeno.

Otpio je gutljaj viskija, pripalio je cigaretu.

Otpuhivao je dimove, zureći kroz prozor u kišu.

Morao bih oprati zavjese, pomislio je.

Ona se trudila. Imala je jaku volju. Osjećaj odgovornosti. Proizvodila je one poznate zvukove. Zastala bi samo kad je trebala progutati slinu. Onda bi se opet bacila na posao.

Bilo mu je teško gledati je.

Zato se prebacio na reklame prekidane filmom o zatvoreniku što bježi pred sistemom koji ne bira sredstva da navodno nevinog čovjeka opet strpa iza rešetaka. Reklame su bile nevjerovatno dosadne. Kao da su ih radili đakoni.

Otpio je gutljaj viskija.

Otpuhnuo je dim u posivjeli strop.

Morao bih okrećiti sobu, pomislio je.

Glasno je izdahnuo.

Silvana je radila kako je najbolje znala.

Ali, Milan se slomio.

Potapšao je Silvanu po ramenu.

Ona je podigla pogled, ali nije ispustila meso iz usta. Zurila je u njega, raširenih očiju, naborana čela.

- Silva, možda drugi put - blago je rekao, s puno tog suosjećanja u glasu.

Kao papa.

Ona se nasmiješila: - Naravno - rekla je, obzirno mu navukavši gaće. Onda je nekoliko dlačica poskidala s usana.

- Čuj...

- Reci - rekla je.

- Ma, zaboravi - odmahnuo je rukom.

- Ne, pa reci... Što je?

- Glupo mi je...

- Daj, čovječe, pa nismo djeca! Reci slobodno - sjela je kraj njega. Zapalila je cigaretu. Otpila je gutljaj viskija.

- Jel te mogu nešto zamoliti?

- Gle ga, jasno da možeš. Nemoj biti patetičan nego reci što hoćeš! - rekla je.

- Zaželio sam se... Ja ću ti dati novac... Ono, bez uvrede.

- Pa dobro, Milan, reci što bi htio.

Nakašljao se: - Jede mi se bućnica - rekao je.

- Bućnica? - ponovila je.

- Da, ako ti se da.

- Pa, ono, da mi se, zašto ne - rekla je. - Samo, ja ne znam kako se pravi.

- Ma nemaš tu što znati. To ti je jednostavnije od pušenja. Trebala bi samo skoknuti na plac

po namirnice, a ja ću ti reći kako se radi – rekao je.

– Ako je tako jednostavno, već jurim! – rekla je.

Ustao je uzeti novac iz hlača što su visjele s čavla na vratima sobe.

Dok je vadio novac iz novčanika, još je osjećao toplinu u međunožju, ali trnci su ga prošli tek na pomisao o bućnici zapečenoj s pravim, domaćim vrhnjem. Po majčinom receptu. S tijestom spravljenim na svinjskoj masti i mlijeku.

14.

Premišljao se.

Stajao je postrance, zurio je u knjigu Stephena Kinga koju je trafikantica zgurala između vrećica s bombonima, Durexa i kišobrana. Već dugo nije ništa pročitao, a nekad davno je poslije posla volio svratiti u knjižnicu, dugo prebirati po policama. Preferirao je kao tešku literaturu: Kiša, Andrića, Krležu, Selimovića. Od stranih pisaca nešto kao lakšu, Chandlera, Carvera, Millera, Bukowskog.

Ali, uzeo je Večernji list.

Spustio se željeznim stepeništem na peron. Tamo je brijao smrdljiv propuh.

Ušao je u bus, ugurao je ruksak u mrežu iznad sjedala. Sjeo je na svoje mjesto, do prozora.

Žvakao je sendvič s mortadelom i sirom, zureći u tjemena putnika koji su se nagurali oko prtljage.

Milan je odlučio otići na more, pročistiti pluća, osunčati se, isplivati. Treba promijeniti ambijent, trgnuti se, jednog je jutra zaključio. Zapravo, frend je bio tamo, u vikendici od svog frenda koji je ljetovao u Remetincu.

Zapravo, Milan i nije neki ljubitelj mora. Ali, ta metropola... da iskrvaviš od dosade. Barem.

Putnici su napokon zauzeli svoja mjesta.

Bus je krenuo.

Kod Blata, suvozač je krenuo poništiti vozne karte. Milan mu je dao kartu, tip ga je ponudio bombonom. Uzeo je jedan, s okusom limuna. Cuclao je bombon, listao je Večernji list.

Radio je svirao Narodni. Sve estradni junak do junaka. Ljudi su zvali, tražili su još domoljubnih i još glupljih. Bili su uporni, ali nešto je štekalo s telefonima.

Kad je došao do stranice s pričom, presavio je novine.

Čitao je arkadijsku storiju o zavičaju i škrotoj zemlji. Sjetio se emisije one Slavonke što živi u Zagrebu. Nikako mu nije bilo jasno zbog čega ta gospođa tako nariče o svom zavičaju, a

mogli je ostati obrađivati tu prekrasnu zemlju, piti vodu iz potoka, cijepati drva, uživati u svinjokolji, moliti se bogu na njivi, čuvati običaje, tradiciju i selo. Tamo, u zdravom znoju lica svoga, na selu.

Ipak, donekle ju je i kužio, jer što da čovjek radi s diplomom filozofskog fakulteta na salašu ili u Dalmatinskoj zagori? Pobogu, što?

Na polovici priče je odustao jer je kratkopričaš zaorao s teškim osjećajima, žao mu je bilo pratiti nesretnika no kužio je njegov očaj jer čovjek vjerojatno živi u limenki u Zapruđu. I pati. Dok noću piše, a dolje, iza Limenke, rigaju narkomani.

Zato je stao zuriti u pastoralu s desne strane, u sve one zakorovljene njive, dračem obrasle kanale za navodnjavanje (čega?), kuće obrasle koprivama i bršljenom, nekoliko zapuštenih krava što su lutale pašnjacima.

Zažmirio je.

Nije čaša kriva što je čaša... To je Mate Bulić, drugo ime za tranziciju.

Daleko je more, pomislio je, treba stisnuti zube i izdržati.

Pokušao je osjetiti svaki gram tijela, pročitao je nešto o tome u nekom priručniku o yogi, polagano je bio svjesniji vlastite težine, ubrzo je osjetio kako sve dublje tone u sjedalo. Ili ga je to još držao onaj joint od jučer? Nema veze. Zamislio je kako mu iz ruku istječe nagomilani višemjesečni stres i umor i odlazi negdje.

Valjda u te koprive uz cestu.

Kad su stigli do Plitvica, suvozač je odredio pauzu: – Petnaest minuta!

– Petnaest minuta, gospođo! – viknuo je gluhoj gospođi.

Žene su nahrupile na zahode, muškarci su palili cigarete.

Promuvao se okolo, duboko udišući lički zrak. Pomislio je kako bi bilo lijepo vidjeti medvjeda u toj šumi, pravog, slobodnog medvjeda što luta ovim zdravim prostranstvima, i živi svoj, zakonom zaštićen, život. Ali valjda ti medvjedi ne vole ljude, kao ni druge životinje, jer nigdje nikoga, osim, naravno, tih ljudi, nije bilo.

Kad je pauza istekla, rulja se vratila u bus.

Ljudi su postali razgovorljivi, glasno su komentirali prirodu, divili joj se. Bili su ushićeni. Kao hrvatski proljećari devedeste. Valjda zbog viška kisika.

Onda je, do tada duboko zelenilo, počelo biti nagriženo od soli i na tim mjestima su se bjelasale stijene, kao pršut, prošarane crvenom zemljom.

Onda je bus ušao u tunel.

Kad je izašao iz tunela, Milan je ugledao more.

Iznenadio se što nije osjetio uzbuđenje. Ubrzo je ugledao neko mjestašce, s desne strane. Skočio je na noge, upitao je suvozača je li to Rovanjaska. Ovaj je kimnuo. Zamolio je vozača da stane kako bi mogao sići.

Pohitao je po ruksak.

Sišao je s busa.

Stajao je s tim ruksakom u ruci na vrelini.

Onda je nazvao Žarka, rekao mu je da je stigao, da dođe po njega gore, na cestu.

Prešao je cestu, sjeo je na zidić. Pripalio je cigaretu, povukao je par dimova, ali nije mu pasala. Bacio je cigaretu u crvenu prašinu, gledao je kako dogorijeva.

Zatim je zurio u Velebit.

Tu su snimali Winnetoua, pomislio je.

- Hej, amigo! - Žarko je nosio dvije konzerve Karlovačkog. Hodao je cestom, obavijen onom lelujavom izmaglicom iznad. Dao mu je jednu. - Jel peče?

Otvorio je konzervu, otpio je dobar gutljaj: - Sad je lakše!

Spustili su se strmom cesticom među gusto načičkane vikendice. Onda su skrenuli na poljski put. Ubrzo su stigli pred oveću garažu.

- Evo nas - Žarko ga je pripustio ući u dvorište. U dnu dvorišta bila je ta garaža-vikendica. Ušli su unutra, Milan je sjeo na otoman. Ispio je preostalo pivo.

- Hoćemo mrknut jedan? - Žarko je lijepio krajeve dviju kratkih rizli.

- Može, al ima još piva?

- Eno, u frižideru!

Ustao je i uzeo pivo.

Sjeo je na otoman, gledao ga je kako spravlja pljugu. Žarko, u pičku materinu, pomislio je, s nama nešto nije u redu.

Žarko je liznuo rizle, pripalio je pljugu. Lice mu je bilo zbrčkano, i u toj bijeloj potkošulji, izgorjelih ramena i vrata, izgledao je kao kreten.

Uzeo je pljugu od njega, povukao je dva dima. Otpio je piva.

Zapravo, zašto se ne bih ubio, pomislio je.

Popušio je više od pola, tutnuo je Žarku pljugu u ruku.

Poslije su pojeli kajganu, svak po jedan divovski domaći paradajz i dosta svježih smokava što ih je Žarko nabrao u dvorištu susjeda koji još nije došao na odmor.

Spustili su se na plažu.

Tamo je sve vrvjelo od kupaca, ali Žarko je imao svoju poziciju, ostavio je luftmadrac ispod grma tamarisa.

Zavukli su se pod taj grm. Milan je legnuo na luftić, Žarko se opružio na ručnik.

Ako isključimo ljude, i nije bilo loše: s mora je puhao vjetar, od sunca su ih branile grančice tamarisa.

Milan je zažmirio, počeo je tonuti u taj luftić. Duboko je tonuo, mekano, kao da leži na gigantskom žele bombonu. Ni cika djece i baritoni očeva koji bi povremeno podviknuli na njih nisu mu smetali. Dapače, i ti su se glasovi utapali u taj žele, u tu pjenu.

O more, još se sjećam onih dana... Kad si naša tijela... Milovalo pjenom tvojih vala.

Ali, onda mu se prisralo.

Smokve.

Dosta usporena hoda, ušao je u more.

Srao je, zureći u plavičasti masiv Velebita.

15.

Postoji taj problem kod dugo nezaposlenih ljudi: to da vremenom potuljeno prihvate poredak stvari, sudbu kletu i zaključče da je njihovo vrijeme prošlo, da su sve šanse propale, kao što je, recimo, propala ideja hrvatskih proljećara o hrvatskoj lisnici u hrvatskome džepu. Je, pokazalo se da Hrvati uistinu znaju što neće, ali ne znaju što žele.

Milan je razmišljao o muci nezaposlenih, o tom zauzimanju pričuvnog položaja spram svijeta: kad počneš izbjegavati poznata lica u gradu, kad se lecneš na SMS-ove prijatelja, kad progutaš knedlu zbog običnog poziva na piće, božesačuvaj na proslavu rođendana ili jebene nove godine. Jer o čemu pričati, a da teme nisu kućenje, karijera, novac, stambeni kredit, kredit za auto, djeca, gdje ljetovati, gdje skijati ili problemi s novom kuhinjom koja ni izbliza ne sliči onoj divnoj talijanskoj iz kataloga.

Što reći? Kako doprinijeti razgovoru? Kako ispričati svoju priču kad o tome zapravo nemaš nikakvu priču. Kad nemaš ništa od nabrojanih stvari.

Možeš samo značajno šutjeti, kao neki olfo mudrac, kao hrvatski akademik. Vrebat i prikrajka. Biti neprimjetan.

Dobro, možeš i kimati, hiniti suosjećanje, razumijevanje i zainteresiranost, ispričati pokoju zgodu iz davnih dana. Napiti se, iz beda. Otići kući, leći u krevet, zakleti se da više nikad, više nikad nećeš prihvatiti poziv. Te ljude treba ostaviti da na miru žive svoje živote, ne treba se petljati u taj jezik, ne možeš mu parirati, jer nemaš, jednostavno, čime. Nemaš taj fond riječi.

Milan je stao dumati što da spravi za ručak. Inače, to je prava tlaka, gora od samog kuhanja. Što, što, pobogu, jesti?

Pomisliš, lakše je ganjati karijeru nego smisliti neko jelo. Lakše je odraditi prekovremeno. Uvlačiti se pretpostavljenom. Odvesti njegov C5 na pranje. Možeš i to jer pretpostavljeni nema slobodnog vremena, a ti... Hm, čuj sorry, nemaš djece, nemaš nekih obveza. Nedjeljom čak ni na misu ne ideš. Ne planinariš, ne roniš, ne jašeš konje, ne skačeš s mosta, ne letiš zmajem, ne voliš taj adrenalin.

Dobro, pustimo to, ali... što skuhati?

Onda je zasvirao mobitel na stolu.

Uf, čovječe, otkud sad Kristina.

Pitala je što radi.

- Ništa - rekao je. - Zašto pitaš?

- Ti si živio u Središću, jel tako?

- Je.

- Znaš li gdje je ulica Brune Bušića?

- Znam, jer je to, mislim, skoro pa jedina ulica u tom naselju.

- E, imam informaciju u vezi jednog gradskog stana koji ondje zjapi prazan, a meni gori pod petama!

- Čekaj, Tina, teško te pratim. Ti to misliš provaliti u stan?

- Da.

- ...

Otkud sad ovakvo što, mislio je Milan. I to ujutro!

- Halo! Milan?

- Tu sam... Mislim, ne mogu vjerovati, Tina, da ti je takvo što uopće palo na pamet - rekao je.

- Slušaj, nemam novaca na računu. Želim da se nađemo. Ta baba kod koje živiš, ima li ona neki pajser ili nešto tome slično?

- Uf, ti s neba pa u rebra. Uspori, ženo, neće taj stan nigdje pobjeći! - pokušao je smiriti, štono se kaže, tenzije.

- Slušaj, ova kurva kod koje živimo, ona... upravo me je izbacila na cestu. Pun mi je kurac svega! Dođi na remizu. Bit ću u slastičarnici. Kod kanala. I ponesi pajser ili neku šipku.

- Dobro, okej... Dolazim.

Kakva drama! A sve je upućivalo na suprotno, na još jedan u nizu predvidivih radnji, malih koraka, uobičajenog depresivnog sranja.

Odjenuo se.

Onda je šmugnuo u garažu. Pročeprkao je po krami. Nije našao pajser, ali je na zidu spazio tesarski čekić s crnom, gumenom drškom. Djelovao je moćno. Taj čekić. Gurnuo je dršku u hlače.

Pohitao je na okretište tramvaja.

Na pola puta je zastao.

Pomislio je kako bi, ipak, trebao razmisliti.

Pa ti ćeš, čovječe, biti suučesnik u provali, pomislio je. Kako to opravdati? Pa Kristina me je, pobogu, ostavila. Zar to nije dovoljan razlog da je otpilim? Da joj se slatko osvetim? Da joj kažem kako ju je napokon stigla božja kazna pa neka se sada snalazi kako zna i umije. Na koncu, neka pati.

Ali, jebiga.

Kakva zbrka, promumljao je, stojeći tamo, kraj žičane ograde ZET-a.

Iza te ograde, tramvaji su vozili unazad, u hangar.

Pomislio je kako je i on zreo, tehnički gledano, za remont.

Onda je samo teško uzdahnuo, nastavivši hodati prema slastičarnici.

Kristina je nervozno pušila. Imala je taj egzistencijalni grč na licu.

Sjeo je i naručio kavu. Pripalio je cigaretu.

- Znači, bacila te na ulicu? - Kristina je dosta smršavila. Koža joj je bila sivkasta, valjda od cigareta, loše hrane i lošeg zraka.

- Mah... Slušaj, saznala sam za jednosobni stan u tom Središću. Već duže vrijeme taj stan zjapi prazan. Ući ću unutra, nije me briga. Trebaš mi samo pomoći odvaliti bravu i ugraditi novu - iz vrećice je izvadila jeftinu bravu. U vrećici je bio i odvijač.

Milan je zurio u tu bravu.

- Znači, o svemu si dobro razmislila?

- Ti ništa ne brini. Pomogni mi i vrati se kući. To je sve što tražim od tebe. Jel tražim puno?

Konobar je donio kavu.

Milan je sipao šećer u šalicu. Pričekao je da se tip vrati za šank: - Okej, učinit ću to. Kad si mislila?

- Odmah, čim popiješ. Mislim, sad je idealno vrijeme, dok su ljudi na poslu.

Kimnuo je.

Što reći?

Da, takav je poredak stvari.

Odvezli su se tramvajem u Središće.

Ima pet, šest godina kako nije bio u starom kvartu. Malo toga se promijenilo, samo je crvena boja pročelja zgrade bila nešto svjetlija.

Stajali su ispred jednog od ulaza u osmerokatnicu.

Znao je dobro taj ulaz.

Zapravo, to je bio njegov ulaz.

Živio je na trećem katu, u stanu koji je gledao na parkiralište i ravni krov marketa ispred zgrade.

- Bokte, Tina, tu sam živio - rekao je.

- Na kojem katu?

- Na trećem.

- Ovaj je na petom.

Kristina je pokušala otvoriti vrata: - Jebemti, zaključana su!

Milan je izvadio svežanj ključeva iz džepa. Nekoliko je puta već pokušao riješiti se tih nepotrebnih stvari, ali nikad to nije učinio. Izdvojio je jedan, gurnuo ga je u bravu. Vrata su se otvorila.

Uspeli su se stepeništem na peti kat.

Na nikog nisu nabasali, iz stanova su se čuli zvuci svakodnevne rutine: kašljanje, nabijanje loncima, psovke.

Tražili su prezime Jović.

Našli su ga, na zlatnoj pločici na smeđim vratima u dnu hodnika.

Kristina je prislonila uho na vrata.

Onda je teško uzdahnula.

Klimnula je glavom.

Milan je izvadio čekić.

Osvrnuo se.

Gurnuo je vilicu između vrata i štoka.

Gurao je.

Išlo je teško, upinjao je iz sve snage.

Kristina ga je tiho bodrila: – Još malo... Stisni, Milan.

Gurao je tu gumenu dršku.

Dosta se zadihao.

Napokon, vrata su popustila.

Šmugnuli su unutra.

U stan tog stanovitog Jovića.

Milan je žurno skinuo bravu.

U rupu je umetnuo novu.

- Daj šarafe, brzo!

Kristina je zubima odgrizla plastiku u kojoj su bili šarafi.

I, eto, začas je bio gotov.

Zaključao je bravu.

Brava je fino radila.

Primala je bez otpora.

Kristina se leđima naslonila na zid. Onda je spuznula na pod.

Gledao je kako sjedi na pločicama, glave spuštена na prsima: - Čuj, to je to. Idem ja sad - tiho je rekao.

Kristina je podigla glavu, ali...

Milan je otključao vrata, mahnulo joj je.

- Bok, Milan... I hvala!

- Ma, daj... - poniknuo je pogledom, pa je tiho zatvorio vrata za sobom.

16.

Milan je sjedio u poderanoj fotelji, drobio je ljusku kikirikija, jeo je kikiriki i zalijevao pivom.

Gledao je Oprah, nekog doktora koji je pričao o vjetrovima, znojenju, debelom crijevu, prehrani, problemima, rekli bismo, ljudskog postojanja.

Jednu su studenticu mučile noge, preciznije, smrad nogu. Njena cimerica je govorila da je to postalo neizdrživo, da to smrdi kao trula riba i da se zbog toga ne može posvema posvetiti učenju.

Doktor Oz je zaustio odgovoriti, ali bilo je to izlišno s njegove strane.

Jer je Milan prebacio na RTL.

Tamo je neki tip nešto kuhao, odmah se vidjelo da inače uopće ne kuha, ali lik je kupio novi stan na Prekrižju, angažirao je dekoratera, vidjelo se da je puno uložio u uređenje, i sad je svu tu muku trebalo pokazati javnosti.

Gnjeo se s tim lignjama, kozicama, škampima. Punio je lignje nekim nadjevom. Punio ih je žlicom, nespretno, ali kuhinja je bila talijanska, s potpisom. I sve tako i sveudilj, lik se upinjao ostaviti dojam, valjda je mislio zbariti kakvog atraktivnog komada, ono, možda samog Petra Vlahova ili nekog njemu sličnog. Ali, tuzi ne pristaje bolje ime od RTL.

Ugasio je RTL, tu srčiku tuge, pa je ostao piljiti u ekran.

Ispio je preostalo pivo u limenci. Zdrobio je limenku rukom. Onda je povukao harmonika vrata i našao se u kuhinji.

Njegova nije imala potpis. Zapravo, nije ni bila njegova. Bila je od stanodavca, nekog kao branitelja kao peteespeovca, koji je kao takav vrlo mudro uložio u nekretnine, kupio je taj kao peteespeovac dvije garsonijere u naselju, prije nego su cijene otišle u nebo, opasno se približivši samom Stvoritelju.

I Milan je bio branitelj, ali po završetku rata nije imao love za kupnju stanova, već je otišao u zgradu preko puta zgrade MORH-a, u nadležno mjesto za nezaposlene.

Je, mogli bi to mjesto nazvati nadležnom beznadnošću. U godinu dana nisu mu ponudili niti

jedan posao u struci, ni izvan struke, samo bi jedanput mjesečno službenici predao karton da mu udari datum.

Zadnji put je predložio službenici da na njeno radno mjesto postave nešto kao poništivač karata u tramvaju. Službenica je ostala mirna. Valjda je imala stambeni kredit. Možda je bila samohrana majka. Sjedila je tamo, kao mitraljezac u bunkeru, spremna očuvati svoje mjesto pod bilo koju cijenu. Gledala ga je ravno u oči, učinilo mu se, ipak s blagim suosjećanjem.

Treba biti strpljiv, neće ni ta tranzicija dugo.

Bacio je spljoštenu konzervu u kantu za smeće.

Prišao je prozoru, imao je dobar pogled u zgradu do. Čučnuo je kako bi mogao vidjeti komad neba. Bilo je bezbojno, kao da ga je Stvoritelj obrisao gumicom pa sad smišlja neki novi crtež. Treba Njegovu Transcendenciju ostaviti na miru.

Vratio se u fotelju.

Nije upalio televizor, samo je odigao noge na tabure. S rukama iza glave, vježbao je disanje. Disao je trbuhom, izdisao kroz usta. Ponavljao je to dok mu nije dojadilo. Onda je ostao piljiti u ručnu bombu na televizoru.

Na čipki.

Razmišljao je kako će dalje, što mu je činiti, što mu je ne činiti. Vagao je šanse, skupljao je snagu za sutra, za novi izazov. Je, treba plaćati najam, režije, treba jesti, treba, jebiga, živjeti. Treba živjeti pod svaku cijenu, nego što drugo, makar morao skupljati boce, iako je čuo i da je u tome poslu strašna konkurencija, da postoje te bande klošara koje su spremne i naoružane, što kratkim, što dugim cijevima. Bajunetama. Ostalo ljudima od rata.

Svi brane svoje.

I svi su spremni, ako treba, položiti život za tu plastiku.

Kud god se okreneš, kao da si još na bojišnici, vidiš samo te dobro ukopane ljude. Spremne na sve. Zapravo ovi su spremniji od onih što su bili na bojišnici. Okruženi smo opakim brijačima.

Jebem ti mater, viknuo je. Pička ti materina, proderao se. Jebo ti pas mrtvu mater! zaurlao je.

Onda je ustao, izvukavši gaće iz guzova.

Uzeo je bombu s televizora, malo se igrao njome, vježbao je bacanje, a da bomba ne dotakne plafon. Dobro mu je išlo, imao je meku ruku. Bio bih dobar kirurg, pomislio je.

Onda je izvukao osigurač.

Bombu je bacio kroz kuhinjski prozor na ono malo livade između zgrada.

Čučnuo je, pokrivši dlanovima uši.

Otvorio je usta.

Sjetio se da uopće nije pogledao ima li ljudi na livadi.

Bomba je eksplodirala.

Negdje se uključio alarm.

Virnio je kroz prozor da vidi ima li mrtvih ili teško ranjenih. Možda samo lakše. Srećom, samo su prozori popucali, jedan je geler završio u visećoj. Ugledao je i polovicu krtice u sudoperu. Bacio je polovicu krtice u kantu za smeće.

Uzeo je pivo iz frižidera, vratio se u fotelju.

Upalio je televizor – tu srčiku tuge.

Mario Brkljačić

Rođen 1966. godine u Zagrebu, gdje živi i radi. Poeziju i prozu objavljivao u časopisima i novinama. Pobjedio na SC-ovom natječaju za prvu knjigu 2003./2004. zbirkom pjesama *Gledaj me u oči*. Uvršten u izbor *Najbolje hrvatske priče 2006*. Iste godine bio je i finalist natječaja za kratku priču Večernjeg lista.

Objavio: *Nikad nije plesao pogo* (poezija, 2004), *Gledaj me u oči* (poezija, 2004), *Muha u juhi* (poezija, 2005), *Ne mogu ga gledati takvog* (poezija, 2006) i *Zujke* (roman, 2008).

Biblioteka Mali rakun

knjiga 34

Mario Brkljačić

ZUJKE

© 2008 Mario Brkljačić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2008, 2015

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© Domagoj Lozina

ISBN 978-953-6924-94-3 (HTML)

ISBN 978-953-345-141-1 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-142-8 (PDF)

ISBN 978-953-345-143-5 (MOBI)

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu

Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.